

Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X

Rok XXVII Nr 4(114)

październik-grudzień 2023

Środowiskowa Inauguracja
Roku Akademickiego
Uczelni Lubelskich

Immatrykulacja studentów

Czytaj tekst na str. 1

Fot. Alicja Jaroszevska

Immatrykulacja studentów

Gratulacje od rektora Krzysztofa Kowalczyka i dziekan Katarzyny Dzidy odbiera prof. Marian Kossowski

Immatrykulacja i ślubowanie doktorantów

W NUMERZE

WYDARZENIA

- 1 By ten rok był czasem twórczej inspiracji
- 3 Przemówienie inauguracyjne rektora Krzysztofa Kowalczyka
- 6 Alternatywne napędy pojazdów
- 8 Rektor UP w Lublinie doktorem honoris causa Gruzjińskiego Uniwersytetu Technicznego
- 8 Kalendarium
- 10 Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- 11 Związek Uczelni Lubelskich
- 12 Medale „Zasłużony dla Nauki Polskiej Sapientia et Veritas”
- 12 PKA
- 12 Rada dialogu
- 13 Lubelskie uczelnie zainaugurowały rok akademicki 2023/2024
- 14 Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Jana Pawelka
- 18 Stan i potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej na terenach niezurbanizowanych w Polsce
- 21 Szkoła doktorska laureatem konkursu Prodok 2023
- 23 Stulecie urodzin prof. dr. hab. Mariana Kossowskiego
- 39 Konkurs kulinarny dla studentów Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii
- 40 Projekt dla producentów żywności i kosmetyków
- 41 Nowe silosy
- 42 XIX Lubelski Festiwal Nauki

SYLWETKI

- 26 Prof. dr hab. dr h.c. Ewald Sasimowski (1923–2012)

WOKÓŁ NAUKI

- 28 Sieć badawcza uczelni przyrodniczych na rzecz rozwoju polskiego sektora mleczarskiego
- 32 Miejska Wyspa Kwietna na naszym uniwersytecie
- 36 Prasy zwijające

KONFERENCJE SZKOLENIA

- 24 Mobilność pracowników Wydziału Agrobiotechnologii w ramach programu ERASMUS+ w Grecji – University of Thessaly
- 30 Złoty jubileusz
- 30 Postęp w inżynierii produkcji
- 33 Biodiversity in Agriculture
- 35 GIS Day na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie
- 38 Warsztaty technologiczne

SPORT

- 34 Halowe Zawody Regionalne i Towarzyskie w Skokach oraz Felin Hobby Horse

HOBBY/PASJE

- 44 Pasję malowane

By ten rok był czasem twórczej inspiracji

68. inauguracja roku akademickiego w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie odbyła się 29 września 2023 r.

Rektor Krzysztof Kowalczyk, prowadząc uroczystość, powitał zaproszonych gości oraz wszystkich przybyłych, wygłosił przemówienie i dokonał immatrykulacji studentów wraz z prorektor ds. studenckich oraz dydaktyki Urszulą Kosior-Korzecką oraz doktorantów razem z dyrektorem Szkoły Doktorskiej Katarzyną Ognik. Obie grupy – studentów i doktorantów – złożyły ślubowanie.

Uroczysta inauguracja była okazją do uświetnienia setnych urodzin prof. dr. hab. Mariana Kossowskiego. Z tej okazji laudację wygłosiła dziekan Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Katarzyna Dzida. Przedstawiła sylwetkę Profesora, który jest związany z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie od początku jego powstania i któremu Lubelszczyzna zawdzięcza m.in. zainicjowanie upraw papryki słodkiej i selera naciowego.

Jubilat prof. M. Kossowski przyjął gratulacje od władz uczelni, a także obecnych Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka, doradcy Prezydenta RP prof. dr. hab. Dariusza Dudka, Wojewody Lubelskiego Lecha Sprawki oraz Prezydenta Miasta Lublin Krzysztofa Żuka.

Następnie w imieniu Prezydenta RP Wojewoda Lubelski uhonorował Medalami za Długoletnią Służbę pracowników UP w Lublinie. Wyróżnieni zostali: Medalem Złotym – dr hab. Marek Bieńko, prof. uczelni; prof. dr hab. Marta Kankofer; prof. dr hab. Stanisław Mleko; dr hab. Iwona Puzio, prof. uczelni; dr hab. Marek Szmigielski; mgr Bogusława Tkaczyk-Wolain; mgr inż. Witold Wawrzekiewicz; Medalem Srebrnym – mgr inż. Iwona Baciurn; dr hab.

UNIWERSYTET
PRZYRODNICZY
w Lublinie

Aktualności Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Wydawca: Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie.

Rada Programowa: Marcin Arciszewski, Barbara Futa, Agnieszka Kubik-Komar, Barbara Marcinek, Monika Michalak-Majewska, Krzysztof Olszewski, Krystyna Piotrowska-Weryszko (przewodnicząca).

Redakcja: Monika Jaskowiak – redaktor naczelny (e-mail: monika.jaskowiak@up.lublin.pl), Anna Wypychowska. **Korekta:** Agnieszka Brach, Agnieszka Litwirczuk.

Współpraca: Dział Rekrutacji i Promocji.

Projekt graficzny i tamania: AZKO Anna Kowalczyk. **Adres redakcji:** 20-950 Lublin, ul. Akademicka 15, skr. poczt. 158, tel. 81 445-68-05, e-mail: wydawnictwo@up.lublin.pl. **Druk:** Drukarnia Standruk w Lublinie, ul. Rapackiego 25

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów i modyfikacji tytułów.

Fotografia na I str. okładki: Fot. Kacper Pofelski

Adam Bownik, prof. uczelni; dr hab. Katarzyna Golan, prof. uczelni; dr hab. Edyta Górską-Drabik, prof. uczelni; prof. dr hab. Krzysztof Józwiakowski; dr Agnieszka Komor; dr hab. Elżbieta Patkowska, prof. uczelni; mgr Joanna Piechnik; dr inż. Joanna Sender; dr hab. Janusz Zarajczyk, prof. uczelni; dr inż. Tomasz Zubala; dr hab. Jarosław Kamieniak, prof. uczelni; Medalem Brązowym – dr inż. Karolina Beer-Lech; dr hab. Marta Bik-Małodzińska, prof. uczelni; mgr inż. Anna Dębska; dr hab. Piotr Domaradzki, prof. uczelni; dr Szymon Ignaciuk; mgr Iwona Joć; mgr inż. Agnieszka Juszka; dr hab. inż. Kamila Klimek; dr Aleksandra Krawczyk; dr Monika Krzywicka;

mgr inż. Edyta Kutnik; mgr inż. Magdalena Łukasik-Niezgoda; dr Kamil Nieścioruk; mgr Daniel Opydo; dr Monika Roczeń-Karczmarsz; mgr Agnieszka Wasilak; mgr inż. Weronika Woch.

Prof. dr hab. Marzena Zofia Bernatowicz została uhonorowana Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Rektor Krzysztof Kowalczyk otrzymał medal Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej; Złoty Krzyż Związku Żołnierzy Wojska Polskiego.

Wykład inauguracyjny, pt. „Alternatywne napędy pojazdów”, wygłosił dr hab. inż. Grzegorz Zając, prof. uczelni.

Do uczelni napłynęły liczne adresy. Przystali je: Mateusz Morawiecki, premier RP; Elżbieta Witek, marszałek Sejmu RP; Robert Telus, minister rolnictwa i rozwoju wsi; Krzysztof Grabczuk, poseł RP; Jarosław Kalinowski, poseł do PE; Tomasz Kalinowski, konsul honorowy Republiki Słowenii; prof. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS; prof. Krzysztof Szoszkievicz, rektor UP w Poznaniu; dr hab. Sylwester Tabor, prof. URK, rektor UR w Krakowie; prof. Michał Zasada, rektor SGGW w Warszawie; dr hab. Jerzy Przyborowski, prof. UWM, rektor UWM; prof. Jerzy Lis, rektor AGH; prof. Jarosław Bosy, rektor UP we Wrocławiu; prof. Sylwester Czopek, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego; ks. prof. Robert Tyrała, rektor Uniwersytetu Papieskiego w Krakowie; prof. Stanisław Winiarczyk, dyr. Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach; prof. Henryk Skarżyński, dyr. Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie; prof. Andrzej Mocek, UP w Poznaniu; dr Dawid Kostecki, dyr. NAWA; nadbryg. Grzegorz Alinowski, Lubelski Komendant Wojewódzki PSP w Lublinie; płk Jerzy Flis, szef Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji, Ośrodek Zamiejscowy w Lublinie; Marian Król, przewodniczący Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność”; Bogdan Kawałko, dyr. Departamentu Strategii i Rozwoju Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego.

Z krótkimi przemówieniami wystąpiły przedstawicielki studentów oraz RUSS – Kamila Stokłosińska i Weronika Huszcz do nowo mianowanych studentów, a mgr inż. Karolina Różaniecka do nowo mianowanych doktorantów.

Wydarzenie było tłumaczone na język migowy przez Magdalenę Gach.

Oprac. MJ

Fot. Alicja Jaroszevska

Przemówienie inauguracyjne rektora Krzysztofa Kowalczyka

Panie Ministrze, Wasze Ekscelencje i Magnificencje, Państwo Parlamentarzyści, Panie Wojewodo, Panie Marszałku, Panie Prezydencie, Wszyscy Dostojni Goście wszelkich stopni, tytułów i godności, Szanowni Państwo!

Dzień inauguracji roku akademickiego ma zawsze charakter wyjątkowy, uroczysty i podniosły. Nawiązuje on do tradycji uniwersyteckich, których my wszyscy, pracownicy i studenci, jesteśmy spadkobiercami i strażnikami. Dzisiejsza inauguracja nowego roku akademickiego przypada w roku wyjątkowym, związanym z doniosłymi rocznicami, szczególnie bliskimi nauce i dydaktyce. Pierwsza z nich to 550. rocznica urodzin oraz 480. śmierci Mikołaja Kopernika, a druga to 250. rocznica utworzenia Komisji Edukacji Narodowej. Kolejne rocznice są związane z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, jak 70-lecie utworzenia Wydziału Zootechnicznego, a obecnie Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, oraz setne rocznice urodzin naszych wybitnych profesorów: Janusza Hamana (mechanizatora przemysłu rolno-spożywczego), dziekana Wydziału Rolniczego, członka Polskiej Akademii Nauk oraz twórcy Wydziału Techniki Rolniczej, a także pierwszych absolwentów Wydziału Rolnego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz twórców Wydziałów Zootechnicznego i Ogrodniczego naszej uczelni: Ewalda Sasimowskiego – cenionego hodowcy koni i rektora Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, oraz Mariana Kossowskiego – uznanego badacza roślin warzywnych i kierownika Katedry Warzywnictwa. Pan profesor Marian Kossowski dwa tygodnie temu ukończył sto lat, a dzisiaj zaszczycił nas swoją obecnością. Witamy serdecznie Pana Profesora wraz z rodziną: córkami Marią i Hanną oraz synem Janem.

W tym doniosłym dniu mam zaszczyt i honor powitać wielu dostojnych gości, którzy zaszczytili naszą uroczystość.

Szanowni Państwo!

W roku kopernikańskim zwracamy szczególną uwagę na znaczenie badań naukowych i postępu badawczego. Nawiązując do osiągnięć wybitnego polskiego naukowca, twórcy dzieła „De revolutionibus”, należy szczególnie w tym roku podkreślać rolę i znaczenie nauki dla rozwoju ludzkości. Patrząc na rozwój cywilizacji, śmiało możemy powiedzieć, że jest on ściśle związany z rozwojem naukowym i nieocenioną pracą wielu badaczy. Motorem tego postępu są ludzie oddani nauce, badacze i twórcy o nieprzeciętnych umysłach, tacy jak Mikołaj Kopernik, o którym – mając na myśli jego odkrycie – mówi się, że „wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię”. Bez ludzi twórczych, zaangażowanych w pracę badawczą, kreślących nowe horyzonty i stawiających przed sobą nowe wyzwania, nie byłoby postępu naukowego, gospodarczego i technicznego. To im kolejne pokolenia zawdzięczają rozwój i poprawę poziomu życia. Każdy naukowiec, stając przed realizacją określonych badań, musi mieć wizję, po co to czyni i jaki postęp naukowy wygenerują jego badania.

Z wielką satysfakcją pragnę podkreślić, że większość pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, wykonując badania podstawowe i aplikacyjne, czyni wiele dla postępu badawczego. Prace te mają duże znaczenie dla rozwoju nauki, a nowatorskie wyniki badań są publikowane w najbardziej prestiżowych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. W 2022 r. zostało opublikowanych ponad 1800 prac, w tym prawie 700 w czasopismach z JCR, a prawa ochronne uzyskano dla 30 wynalazków. W 2023 r. za pośrednictwem Centrum Transferu Technologii Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie sprzedał prawa do udziału w 2 patentach i zawarł 4 umowy licencyjne na korzystanie z wyników badań. W obecnym roku w naszej uczelni realizowane są 94 projekty na łączną kwotę prawie 20 mln zł finansowane ze źródeł krajowych oraz 5 ze środków zagranicznych na łączną kwotę ponad 2,6 mln zł, w tym z Funduszu Wyszehradzkiego, programu Horyzont Europa, Interreg oraz Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych. Na podstawie umów i zapytań ofertowych z podmiotami gospodarczymi w pierwszej połowie 2023 r. podpisano 54 umowy na realizację badań na kwotę prawie 2,2 mln zł. W ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki” oraz „Doskonała nauka” pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie uzyskali 7 projektów. Tytuły naukowe profesora uzyskało 8 pracowników, stopień doktora habilitowanego – 13 osób, a stopień doktora – 27, w tym 4 osoby w innych uczelniach, oraz 32 – status doktorantów.

Osiągnięcia te sprawiają, że każdego roku wśród najwybitniejszych naukowców na świecie, których publikacje są najczęściej cytowane, znajduje się grupa kilkunastu pracowników naszej uczelni, a ważność nowatorskich badań w określonych specjalnościach pozycjonują Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie na czołowych miejscach w rankingach światowych. Dziękuję wszystkim pracownikom, którzy pozyskują projekty badawcze i swoimi osiągnięciami naukowymi rozślawiają nasz uniwersytet w świecie. Jestem pełen podziwu dla waszej twórczej, owocnej i efektywnej pracy. Gratuluję znakomitych osiągnięć, pomysłów i zaangażowania w tworzenie postępu naukowego. Jesteście liderami i ambasadorami Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, z których społeczność akademicka naszej uczelni jest dumna. Efektywna i sumienna praca wielu pracowników przyczyniła się do tego, że w ocenie ewaluacyjnej pięć dyscyplin z naszego uniwersytetu uzyskało kategorię A, a dwie z największą liczbą n uzyskały kategorię B+. Bardzo dobre wyniki oceny ewaluacyjnej wskazują, że Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie spełnia kryteria uczelni badawczej.

Sukcesy naukowe pracowników naszej uczelni nie byłyby możliwe bez dobrej infrastruktury badawczej, którą dysponuje Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. Miniony rok i obecny to czas dynamicznego rozwoju uczelni. Kontynuowano rozpoczęte

inwestycje i doposażanie w niezbędną infrastrukturę. Stację Badawczą i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii oddano do użytku w październiku ubiegłego roku. Obiekt ten jest wykorzystywany przez studentów z kierunku hipologia i jeździectwo oraz doktorantów i pracowników do realizacji prac badawczych oraz organizowania zawodów jeździeckich i animoloterapii. Budowa Centrum Badawczo-Wdrożeniowego i Dydaktycznego Innowacyjnych Technologii w Ogrodnictwie dobiegła końca. Obecnie trwają jeszcze prace związane z wyposażaniem tego obiektu w zestaw do cyfrowego fenotypowania. Zmodernizowano i wyposażono Centrum Kongresowe w nowoczesne oświetlenie ledowe i automatykę sceniczną. Kolejne prace inwestycyjne obejmowały modernizację domu studenckiego „Eskulap” oraz pomieszczeń dydaktycznych w budynku teorii weterynarii. Doposażono gospodarstwa doświadczalne w nowoczesny sprzęt rolniczy. Łączna kwota inwestycji realizowanych w minionym roku akademickim wynosiła 25,5 mln zł. Wydział Medycyny Weterynaryjnej wyposażono w fantomy zwierząt, mikroskopię cyfrową i zestaw komputerów do diagnostyki radiologicznej. W tym roku otrzymano kolejne granty aparaturowe na kwotę ponad 9 mln zł oraz dofinansowanie na utrzymanie aparatury naukowo-badawczej. Dzięki tym funduszom w najbliższym czasie Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie zostanie doposażony w platformę do badań genomowych, pracownię ortopedyczną do diagnostyki i rehabilitacji koni, system do monitorowania i automatycznej identyfikacji drobnoustrojów, mikroskop FTIR i spektrofotometr fluorescencji rentgenowskiej.

Szanowni Państwo, realizacja tych inwestycji nie byłaby możliwa bez wsparcia finansowego ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki. Dzięki przychylności Pana Ministra, profesora Przemysława Czarnka, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie może się dynamicznie rozwijać i wzbogacać o unikalną aparaturę badawczą i dydaktyczną, która będzie służyć nie tylko naszemu uniwersytetowi, ale także pracownikom i studentom z innych uczelni oraz społeczeństwu. Za okazane wsparcie finansowe bardzo dziękujemy Panu Ministrowi.

Kolejnym ważnym wydarzeniem, przypadającym w trudnym okresie po pierwszym zaborze Polski, było utworzenie w dniu 14 października 1773 r. Komisji Edukacji Narodowej. Widząc dramat i upadek Rzeczypospolitej, światłe osoby jak Hugo Kołłątaj, Feliks Oraczewski, Franciszek Bieliński oraz inni reformatorzy, podjęli się także ważnego wyzwania związanego z edukacją młodych pokoleń. Wiedzieli, że dobrze wykształcona młodzież podoła wyzwaniom związanym z unowocześnianiem Polski i przeciwdziałaniem upadkowi kraju, wynikającym z różnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Historia pokazała, jak doniosłą rolę odegrali wykształceni ludzie, ceniący patriotyzm i dobro ojczyzny, w utrzymaniu polskości pod zaborami, a później w odzyskaniu niepodległości. W 250. rocznicę tego doniosłego wydarzenia powinniśmy zwracać szczególną uwagę na właściwą edukację. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie zawsze dbał o bardzo dobrą jakość kształcenia i ma w tym zakresie bardzo dobre osiągnięcia, poświadczane pozytywnymi ocenami Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz sukcesami naszych studentów, doktorantów i przede wszystkim absolwentów, którzy pełnią wiele odpowiedzialnych funkcji w gospodarce i administracji. Z wielką satysfakcją pragnę podkreślić, że kierunek hipologia i jeździectwo został wyróżniony przez Polską

Komisję Akredytacyjną Certyfikatem Doskonałości Kształcenia w kategorii „Doskonały kierunek – doskonałość w kształceniu na kierunku”. Ciągłe dbamy i podnosimy jakość kształcenia, dostosowując kierunki i programy studiów do wyzwań, jakich oczekują społeczeństwo i gospodarka. Wspieramy kształcenie w szkołach średnich przez wykłady, warsztaty, ćwiczenia i prezentacje dla uczniów. Uczestniczymy w tworzeniu branżowych centrów umiejętności, jakże ważnych dla kształcenia zawodowego w szkołach średnich. Pragnę podkreślić, że spośród siedmiu centrów na Lubelszczyźnie w czterech partnerem jest Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie.

Szanowni Państwo! W najbliższym czasie szereg zawodów zostanie wzbogaconych o wykorzystanie sztucznej inteligencji, a według przewidywań ekspertów niektóre z nich mogą zostać przez nią zastąpione. Raport Future of Work podaje, że liczba osób na stanowiskach kierowniczych związanych z AI wzrosła trzykrotnie w ostatnich 5 latach. Mając na uwadze rozwój takich zawodów, stawiamy na podnoszenie umiejętności matematyczno-technicznych, pozwalających wykorzystać technologie sztucznej inteligencji w procesach technologicznych i gospodarczych. Czynimy to nie tylko poprzez modyfikację programów studiów i treści nauczania, ale także tworząc nowe kierunki studiów, takie jak informatyka przemysłowa czy bioinformatyka w biogospodarce. Mimo niżu demograficznego i dużej konkurencji na rynku edukacyjnym w szkolnictwie wyższym w naszej uczelni studiuje porównywalna liczba studentów jak w ostatnich latach, a zainteresowanie studiami absolwentów szkół średnich jest duże, przekraczając znacznie na niektórych kierunkach liczbę oferowanych miejsc. Największym zainteresowaniem kandydatów – jak w każdym roku – cieszyła się weterynaria, gdzie na 1 miejsce ubiegało się ponad 8 kandydatów. Dużym zainteresowaniem maturzystów cieszyły się kierunki: behawiorystyka zwierząt, dietetyka, geodezja i kartografia, hipologia i jeździectwo, kryminalistyka w biogospodarce.

Drodzy Studenci! Podejmując studia wyższe na jednym z kierunków oferowanych w naszym uniwersytecie, dokonaliście dobrego wyboru, gwarantującego uzyskanie odpowiedniego wykształcenia. Będziecie studiować w jednym z najlepszych uniwersytetów, który dysponuje bardzo dobrą infrastrukturą i wyposażeniem oraz znakomitą kadrą nauczycieli akademickich, a także szczeni się kształceniem na jak najwyższym poziomie. W uczelni, która ceniąc zdobycze techniki, nie zapomina o tym, jak ważna jest bezpośrednia relacja mistrz–uczeń. Nie można kształcenia przenieść tylko w przestrzeń internetu, jak czynią to niektóre szkoły wyższe, zwłaszcza w odniesieniu do studiów niestacjonarnych i podyplomowych. Absolwentom potrzebne są wiedza i umiejętności, poświadczane stosownym dyplomem, a nie dokument potwierdzający zrealizowanie on-line określonego kursu czy studiów, których ukończenie nie gwarantuje odpowiedniej wiedzy, zaś umiejętności praktycznych, tak ważnych w wykonywaniu pracy zawodowej, tą formą kształcenia zdobyć nie można. Jak ważna jest jakość kształcenia, podkreślają słowa wyrzeźbione na frontonie jednego z uniwersytetów w Republice Południowej Afryki, które przekazują, że aby zniszczyć naród, nie potrzeba wrogich wojsk i bomb, wystarczy obniżyć jakość kształcenia i pozwolić studentom oszukiwać na egzaminach. To ważny przekaz dla nas wszystkich, zarówno nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za dydaktykę, jak i studentów. Przyszłość i rozwój naszego kraju kształtujemy

w murach uczelni. Kończąc studia w dobrych uniwersytetach, kultuwających wysoką jakość kształcenia, uzyskacie przewagę nad innymi na rynku pracy. Wasza wiedza i umiejętności będą gwarancją późniejszego sukcesu zawodowego. Pamiętajcie, że studia to przede wszystkim wysiłek zdobywania wiedzy, nabywania umiejętności i stopniowego realizowania marzeń. Bez waszej pracy i zaangażowania wiedza i umiejętności same nie przyjdą.

Studia to również czas na rozwijanie własnych pasji, zainteresowań i przyjaźni, kreowania własnych wizji i poszukiwania miejsca na przyszłość. To także czas na doskonalenie innych umiejętności, naukowych, kulturalnych czy sportowych. Oferujemy wam różne stypendia oraz praktyki zagraniczne i studenckie programy edukacyjne. Postępujcie godnie i rozsądnie, aby nie stracić zasadniczego celu, jakim jest uzyskanie należytej wiedzy i umiejętności. Przybyliście tutaj, aby rozwijać własne talenty i uzdolnienia oraz poszukiwać drogi do prawdy. Kadra akademicka naszej uczelni zapewni wysoką jakość kształcenia i dołoży wszelkich starań, abyście ten cel osiągnęli. Bądźcie ambasadorami naszego uniwersytetu w Polsce, Europie i świecie. Rozstawiajcie jego imię waszymi znakomitościami i wartościowymi osiągnięciami. Życzę Wam wiele zadowolenia i radości ze studiowania oraz bardzo dobrych ocen z egzaminów i zaliczeń.

Szanowni Państwo! Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie rozwija współpracę naukową i dydaktyczną z wieloma uczelniami i ośrodkami badawczymi w kraju i na świecie. W minionym roku akademickim wspólnie z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, Politechniką Lubelską oraz Uniwersytetem Medycznym zrealizowaliśmy szereg ważnych inicjatyw w ramach Związku Uczelni Lubelskich. Dużym zainteresowaniem cieszył się program „Interprojekt” oraz „Staż za miedzą”, z którego skorzystało wielu naukowców z naszych uczelni. W ramach Lubelskiej Unii Cyfrowej wspólnie z Uniwersytetem Medycznym i Politechniką Lubelską będzie realizowany projekt w zakresie wykorzystania rozwiązań cyfrowych i sztucznej inteligencji w medycynie. Kwota dofinansowania przypadająca na realizację prac badawczych w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie wynosi prawie 4,8 mln zł. Te działania służą rozwojowi nowoczesnych badań, ale również przyczyniają się do rozwoju naukowego pracowników i budują wspólny potencjał naukowy ośrodka lubelskiego.

Kolejnym ważnym dla rozwoju badań z zakresu technologii produkcji i przetwórstwa mleka oraz całej branży mleczarskiej w Polsce jest projekt „Sieć badawcza uczelni przyrodniczych na rzecz rozwoju polskiego sektora mleczarskiego”. Projekt ten, koordynowany przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, będzie realizowany w konsorcjum dawnych uczelni rolniczych wraz największymi mleczarniami w kraju i wpisuje się w realizację badań na rzecz gospodarki i bezpieczeństwa żywnościowego, jakże ważnych dla nas wszystkich. Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej, a szczególnie Panu Ministrowi Edukacji i Nauki prof. Przemysławowi Czarnkowi, w imieniu wszystkich konsorcjantów składam serdeczne podziękowania za dostrzeżenie problemów i przyznanie funduszy na realizację badań o istotnym znaczeniu dla branży mleczarskiej w naszym kraju.

Szanowni Państwo! Prestiż i pozycja Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie są budowane przez pracowników i studentów. W styczniu tego roku nasza uczelnia została uhonorowana Orłem tygodnika „Wprost” w zakresie „Innowacyjni w regionie”. Minister

Rektor Krzysztof Kowalczyk
Fot. Alicja Jaroszewska

Edukacji i Nauki uhonorował siedmiu pracowników naszej uczelni stypendiami dla wybitnych młodych naukowców. Stypendia Ministra Edukacji i Nauki za znaczne osiągnięcia w roku akademickim 2022/2023 otrzymało 18 studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Spośród czterech dyscyplin naukowych: rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywności i żywienia człowieka, zootechnika i rybactwo oraz weterynaria, w ramach których zostały przyznane stypendia, nasi studenci stanowili niemal 43% wyróżnionych w Polsce. Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego uzyskało 47 studentów. W przeliczeniu na liczbę studentów nasza uczelnia zajęła II miejsce za Uniwersytetem Medycznym w Lublinie. Szkoła Doktorska Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie otrzymała certyfikat „Uczelnia Liderów 2023” oraz Wyróżnienie Nadzwyczajne „Primus” w edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Certyfikacji Szkół Wyższych zorganizowanej przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego. To są ważne osiągnięcia, nagrody i wyróżnienia, z których społeczność akademicka naszej uczelni jest dumna. Podkreślają one, jak ważną rolę pełni Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie w szkolnictwie wyższym w Polsce i jak znaczące sukcesy badawcze i dydaktyczne odnoszą nasi pracownicy i studenci.

Kończąc moje wystąpienie, dziękuję wszystkim Państwu za troskę o naszą uczelnię, jej dobre imię i rozwój. Życzę, aby ten kopernikański rok był czasem twórczej inspiracji, znakomitych pomysłów, osiągnięć i sukcesów, aby spełnił wszystkie wasze marzenia i oczekiwania, a praca i nauka przynosiły zadowolenie i satysfakcję. Życzę wszystkim Państwu wszelkiej pomyślności w nadchodzącym roku akademickim 2023/2024.

Alternatywne napędy pojazdów

Grzegorz Zajac

Zacznijmy od prostego pytania: „Czym jest pojazd?”. Możemy na nie odpowiedzieć, podając najszerszą definicję: „Pojazd to urządzenie lub środek transportu, który umożliwia przemieszczanie się ludzi lub towarów z jednego miejsca do drugiego, w różnych środowiskach, takich jak ląd, woda, powietrze”.

Rozwój pojazdów wynikał z praktycznych potrzeb ludzi. Przede wszystkim z zapotrzebowania na skuteczne środki transportu, umożliwiające przemieszczanie się na większe odległości, transport towarów, ale również dla ułatwienia pracy ludzi. Równie ważna była potrzeba eksploracji nowych terytoriów i odkrywanie nowych zasobów. Czy wreszcie potrzeba spotkania oraz interakcji z innymi ludźmi, co ma duże znaczenie dla kultury, nauki i rozwoju społecznego. Potrzeby te ewoluowały wraz z rozwojem społeczeństw i technologii. W miarę jak te potrzeby stawały się bardziej złożone, pojazdy stawały się coraz bardziej zaawansowane i dostosowane do spełnienia tych potrzeb.

Spójrzmy na krótki subiektywny zarys rozwoju pojazdów lądowych. Zaczęło się od koła, którego wynalazek zdaniem naukowców, w przeciwieństwie do wielu innych narzędzi, nie był inspirowany naturą. To typowo ludzki wynalazek, który wymagał myślenia abstrakcyjnego, będącego kluczowym składnikiem kreatywności. Nic nie napędziło postępu w takim stopniu, w jakim zrobiło to koło. A dalej „poszło z górki”. Pojazdy zaprzęgowe, pojazdy parowe, pojazdy spalinowe. Każdy z tych etapów przyczynił się do rewolucji w naszym sposobie życia, pracy i podróżowania, zmieniając nasz świat. Niezależnie od rodzaju pojazdu wymagały one odpowiednich napędów, które ewoluowały wraz z samymi pojazdami.

Ale warto zwrócić uwagę na dynamizm procesu. Od momentu wynalezienia koła do wynalezienia samochodu minęło ok. 6000 lat. Natomiast od oderwania się człowieka od ziemi za pomocą samolotu do momentu opuszczenia ziemi minęło tylko 66 lat!!!

Obecnie nie wyobrażamy sobie świata bez pojazdów. Niezależnie od tego, jak będziemy definiowali pojazdy, istotne jest ich źródło napędu. Napędy współczesnych pojazdów opierają się głównie na silnikach spalinowych, powszechnie zwanych benzynowymi i Diesla. Silniki spalinowe są dobrze znane, mają dobre osiągi i są szeroko dostępne, a infrastruktura ich paliw jest dobrze rozwinięta.

Jednak poza podstawową wadą tych silników, jaką jest ich niska sprawność, największym problemem jest to, że wykorzystują one paliwa kopalne. Ciągłe zmniejszanie się zasobów paliw kopalnych ze względu na ich masowe wykorzystanie powoduje, że luka pomiędzy popytem a podażą stale rośnie.

Ponadto paliwa kopalne są odpowiedzialne za zanieczyszczenie środowiska, które jest uważane za jedną z głównych przyczyn globalnego ocieplenia i zmian klimatycznych, stwarzając tym samym poważne zagrożenia. Stąd konieczność poszukiwania alternatywnych napędów pojazdów.

Czym jest alternatywny napęd pojazdu? To trudne pytanie. Alternatywny napęd trudno jest jednoznacznie opisać i zdefiniować. Można przyjąć, że za alternatywne napędy uważa się te, które nie będą wykorzystywały silnika zasilanego benzyną lub olejem napędowym. Zamiast tego taki pojazd wykorzystuje inne technologie lub źródła energii, które są bardziej przyjazne dla środowiska lub efektywniejsze pod względem zużycia paliwa.

Jakie zatem mamy alternatywy? Są już zarówno dobrze znane i spotykane na co dzień rozwiązania, jak i te nieco bardziej przyszłościowe: napędy wykorzystujące biopaliwa (biodiesel, biometan, alkohole), pojazdy elektryczne, hybrydowe, wodorowe lub inne, wykorzystujące innowacyjne rozwiązania typu hybrydy powietrzne, systemy elektromagnetyczne. Jeździmy już samochodami elektrycznymi, autobusy elektryczne to także codzienność. Od niedawna po ulicach Lublina jeździ autobus wodorowy.

Ponieważ jesteśmy uczelnią przyrodniczą, gdzie zajmujemy się także problemami rolnictwa, warto przyjrzeć się temu, jak wyglądają alternatywne napędy w pojazdach rolniczych na przykładzie ciągników. Napędy ciągników rolniczych mają swoje własne specyfiki ze względu na charakter pracy w rolnictwie, czyli:

- wykonywanie różnorodnych zadań – od przygotowania gleby przez siew, pielęgnację, po zbieranie plonów,
- praca w zmiennych warunkach terenowych – od równych pól uprawnych po tereny góryste, od błotnistych po tereny miejskie,
- potrzeba dużej siły uciążu do wykonywania zadań, takich jak orka, zbieranie plonów czy transport różnych ładunków.

Napędy ciągników muszą być więc wystarczająco wydajne, by poradzić sobie z tymi wyzwaniami. Przyjrzyjmy się zatem możliwości wykorzystania napędów alternatywnych w pojazdach rolniczych.

Badanie ciągnika zasilanego metanem, New Holland T6.180 Methane Power, które prowadzą pracownicy Katedry Energetyki i Środków Transportu UP w Lublinie. Fot. Agnieszka Dudziak

Ciągniki rolnicze zasilane wodorem. Obecnie technologia wodorowa uznawana jest za przyszłość napędów. Rozwijana jest ona w dwóch kierunkach – jako paliwo: do konwencjonalnych silników spalinowych i do ogniw paliwowych. Oba podejścia mają swoje zalety i wady, a wybór między nimi zależy od specyficznych potrzeb i zastosowań. Do zalet stosowania napędów wodorowych należą brak emisji spalin, cicha praca takiego napędu i szybkość tankowania zbliżona do tradycyjnej. Niestety napędy wodorowe na obecnym etapie napotykać na ograniczenia w wykorzystaniu ich w ciągnikach rolniczych. Wyzwaniem jest dostarczenie wystarczającej ilości energii. Zbiorniki wodorowe wymagają znacznej przestrzeni. Ponadto napęd z ogniwami paliwowymi wymaga komponentów, które zajmują sporo miejsca: układ chłodzenia, falownik i akumulator buforowy. Kolejnym problemem jest brak infrastruktury do tankowania i skomplikowany system magazynowania oraz koszty takiego rozwiązania.

Na przestrzeni lat zaprezentowano kilka koncepcyjnych ciągników z ogniwami paliwowymi, ale żaden z nich nie wszedł jeszcze do użytku komercyjnego. Przykładem rozwiązania wdrożonego są ładowarka i koparko-ładowarka JCB wykorzystująca zmodyfikowany silnik spalinowy. Firma ta zaproponowała również mobilny system tankowania.

Drugą technologią są napędy elektryczne. Tak jak już zostało wspomniane, technologia napędów elektrycznych jest już w znacznym stopniu rozwinięta i na co dzień widzimy elektryczne samochody osobowe i autobusy. Jak jest w przypadku ciągników rolniczych?

Podstawowym mankamentem systemu całkowicie elektrycznego jest niska gęstość energii akumulatorów, co skutkuje ich dużą masą i objętością w miarę wzrostu zapotrzebowania na moc. Znaczącym utrudnieniem użytkowania jest także długi czas ładowania. Nie stanowi to dużego problemu w przypadku mniejszych ciągników o umiarkowanym zapotrzebowaniu na moc, np. w mniejszym gospodarstwie, do pielęgnacji użytków zielonych lub w sektorze komunalnym. Sytuacja komplikuje się w przypadku ciągników o dużej mocy i wymaganym długim czasie pracy. Mogą to poprawić szybkie ładowarki, co wymaga jednak kosztownej infrastruktury. Natomiast korzyści ze stosowania takich napędów to brak emisji spalin, cicha praca, co ma szczególne znaczenie w obszarach chronionych, hodowli zwierząt czy w miastach. Ważne są również mniejsze koszty eksploatacyjne.

Czy takie ciągniki są dostępne? Tak. Już od kilku lat możemy obserwować regularnie pojawiające się prototypy, modele koncepcyjne czy komercyjne ciągników elektrycznych. Co istotne, mowa tu nie o projektach niszowych, ale tych przygotowywanych przez czołowe marki w branży. Ale to nie znaczy, że nie należy prowadzić dalszych badań w tym zakresie, stąd badawczy ciągnik elektryczny opracowany i badany na naszym uniwersytecie.

Metan jest kolejnym paliwem, które brane jest pod uwagę jako alternatywa oleju napędowego. Ważne jest to, aby cały proces otrzymywania metanu był neutralny pod względem emisji CO₂, a to zapewnia biometan otrzymywany w biogazowniach. Metan może być dobrym rozwiązaniem dla rolnictwa. Wykorzystujemy czyste, odnawialne paliwo. Wykorzystujemy tradycyjną konstrukcję silnika oraz możemy myśleć o samowystarczalności energetycznej gospodarstwa. Problemem są koszty budowy biogazowni. Niska gęstość energii skutkuje koniecznością stosowania

Prototyp ciągnika rolniczego wyposażonego w napęd elektryczny zrealizowany w ramach projektu w UP w Lublinie. Fot. Krzysztof Plizga

dużych zbiorników. Niezbędne jest też zapewnienie stałości dostaw biometanu.

Przykładem ciągnika dostępnego na rynku, zasilanego metanem, jest New Holland – również badany przez naukowców naszego uniwersytetu.

A zatem jaka będzie przyszłość? Prąd, biogaz czy wodór w napędach pojazdów rolniczych? Trudno jest stwierdzić, która z zaprezentowanych technologii najbardziej się rozwinie i zostanie wdrożona w rolnictwie. Wydaje się, że najbardziej prawdopodobna będzie ta sytuacja, w której technologie się pomieszą i w małych ciągnikach będzie wykorzystywany napęd elektryczny, natomiast w większych będą biogaz, wodór oraz nadal olej napędowy lub będą to hybrydy z połączeniem tych napędów. Ważne jest, aby ocenić dostępność paliw, koszty zakupu i eksploatacji, a także warunki pracy, by podjąć odpowiednią decyzję dotyczącą napędu ciągnika rolniczego.

Podsumowując, niewątpliwie rozwój alternatywnych napędów w pojazdach rolniczych będzie zależał od wielu czynników, ważne jest jednak to, że już dzisiaj osiągnięto na tym polu znaczące postępy. Dzięki temu rolnictwo będzie sektorem przyczyniającym się do zrównoważonego rozwoju.

Zdaję sobie sprawę z tego, że poruszone zagadnienia nie wyczerpują wszystkich związanych z napędami alternatywnymi, dlatego po więcej informacji zapraszam na Wydział Inżynierii Produkcji.

Rektor UP w Lublinie doktorem honoris causa Gruzjińskiego Uniwersytetu Technicznego

11 października 2023 r. Gruzjiński Uniwersytet Techniczny w Tbilisi przyznał rektorowi Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Krzysztofowi Kowalczykowi tytuł doktora honoris causa.

Honorowy doktorat został przyznany rektorowi UP w Lublinie przez rektora Gruzjińskiego Uniwersytetu Technicznego prof. Davida Gurgenidze m.in. w uznaniu dotychczasowej owocnej współpracy pomiędzy naszymi uniwersytetami oraz za wspieranie gruzjińskich studentów na forum międzynarodowym.

W trakcie tej uroczystości tytuł honoris causa nadano również prof. Nikolausowi Largierowi z Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley oraz prof. Theo Kobushowi z Uniwersytetu w Bonn.

„Każdy doktor honoris causa jest ambasadorem Gruzjińskiego Uniwersytetu Technicznego w międzynarodowej przestrzeni akademickiej. Dziś w nasze szeregi dołączyli tak znakomici naukowcy, jak Nikolaus Largier, Krzysztof Kowalczyk i Theo Kobusch. Życzę im sukcesów” – powiedział David Gurgenidze.

Gruzjiński Uniwersytet Techniczny swoją tradycję wywodzi z 1922 roku, kiedy to powołano Wydział Politechniczny na Tbiliskim Uniwersytecie Państwowym. W 1990 roku rozpoczął działalność jako samodzielna jednostka szkolnictwa wyższego, przyjmując obecną nazwę. W jego skład wchodzi 13 wydziałów (m.in. Wydział Technologii Chemicznej i Metalurgii, Wydział Nauk Przyrodniczych i Inżynierii Biosystemów czy Wydział Górnictwa i Geologii).

Red.

Od lewej:
profesor Zurab Gvishiani
i prof. dr hab. dr h.c. Krzysztof
Kowalczyk
Fot. Archiwum własne

Kalendarium

PAŹDZIERNIK

1 października

Rektor i prorektorzy uczestniczyli w Środowiskowej Inauguracji Roku Akademickiego Uczelni Lubelskich.

3 października

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach.

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie.

4 października

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyli w otwarciu wystawy Studenckiej Akademii Fotograficznej pt. „Mój mały świat”.

5 października

Rektor K. Kowalczyk oraz prorektor B. Sołowiej uczestniczyli w Warszawie w spotkaniu z ministrem edukacji i nauki Przemysławem Czarńskim, sekretarzem stanu w Ministerstwie Rolnictwa

i Rozwoju Wsi Rafałem Romanowskim oraz prezesami spółdzielni mleczarskich i rektorami sześciu uczelni przyrodniczych. Podczas spotkania podpisano list intencyjny w sprawie pilotażowego programu „Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego”. Liderem powstałej sieci badawczej został UP w Lublinie.

6 października

Prorektor A. Waśko uczestniczył w 10. Wschodnioeuropejskim Festiwalu Cyrku Współczesnego „Cyrkulacje”.

9 października

Prorektor A. Waśko uczestniczył w uroczystości rozpoczęcia 38. roku akademickiego na Lubelskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku im. prof. Mieczysława Marczuka.

10 października

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w jubileuszu 75-lecia V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie.

11 października

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w inauguracji roku akademickiego w Akademii Zamojskiej.

12 października

Prorektor A. Waśko uczestniczył w uroczystej inauguracji roku akademickiego w Lubelskiej Akademii WSEI.

8–13 października

Rektor K. Kowalczyk i prorektor A. Marczyk odbyli wizytę na Gruzińskim Uniwersytecie Technicznym w Tbilisi z okazji nadania rektorowi K. Kowalczykowi tytułu doktora honoris causa.

19 października

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w otwarciu konkursu ekologicznego dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych Wielka Lekcja – „Człowiek w środowisku”.

20 października

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w kolegium rektorsko-dziekańskim, które było poświęcone przystąpieniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego do ZUL, zmianie strategii uniwersytetu oraz sprawom związanym z powołaniem komisji wyborczej uczelni.

22 października

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w inauguracji roku akademickiego w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Lublinie.

23 października

Rektor uczestniczył w inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej.

Rektor K. Kowalczyk udzielił wywiadu dla programu „Agro wieści” TVP3 Lublin.

25 października

Rektor uczestniczył w odsłonięciu tablicy pamiątkowej poświęconej Stanisławowi Leszczyńskiemu oraz w sesji okolicznościowej „Stanisław Leszczyński – całe życie folklorowi i młodzieży”.

26 października

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w posiedzeniu Rady Dyscypliny Wydziału Medycyny Weterynaryjnej.

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w odsłonięciu pomnika upamiętniającego egzekucję ok. 1500 Żydów z lubelskiego getta. Uroczystość odbyła się w Nadleśnictwie Lubartów.

Prorektor A. Waśko uczestniczył w spotkaniu roboczym z zastępcą dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju prof. M. Sobczakiem na Politechnice Lubelskiej.

27 października

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka podpisali list intencyjny dotyczący współpracy z Fundacją „Skrzydła dla Edukacji”, organem prowadzącym Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Altum w Lublinie. Fundację reprezentowali dyrektor Altum K. Skubisz-Kępka i prezes Zarządu Fundacji T. Biedacha.

Prorektor A. Waśko wziął udział w Zgromadzeniu Plenarnym KRASP na Politechnice Łódzkiej.

31 października

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu z ppłk. P. Szczepaniukiem, szefem Wojskowego Centrum Rekrutacji w Lublinie. Spotkanie dotyczyło programu Legia Akademicka.

LISTOPAD**8 listopada**

Prorektorzy B. Sołowiej i A. Waśko uczestniczyli w uroczystości jubileuszowej z okazji 55-lecia Instytutu Agrofizyki PAN, 25-lecia Oddziału PAN w Lublinie oraz 20-lecia Fundacji PAN.

11 listopada

Prorektor B. Sołowiej uczestniczył w obchodach Narodowego Święta Niepodległości, które odbyły się na placu Litewskim w Lublinie.

14 listopada

Rektor K. Kowalczyk i prorektor A. Waśko uczestniczyli w podpisaniu umowy o współpracy z firmą Stock.

15 listopada

Rektor K. Kowalczyk oraz prorektorzy B. Sołowiej i A. Waśko uczestniczyli w konferencji LubTech Smart Food 2023. Prorektor A. Waśko był moderatorem panelu dyskusyjnego „Projektowanie i bezpieczeństwo żywności”.

Prorektor U. Kosior-Korzecka spotkała się z nowo wybranym Samorządem Studenckim UP w Lublinie.

16 listopada

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w uroczystości wręczenia dyplomów stypendystom Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Edukacji i Nauki.

Prorektor A. Waśko uczestniczył w trzeciej edycji Lubelskiego Forum Gospodarczego pod hasłem „Gospodarka i społeczeństwo odporne na kryzysy”.

17 listopada

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w uroczystości jubileuszu 70-lecia Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli.

20 listopada

Prorektor A. Marczyk uczestniczył w konferencji Lumen, podczas której odebrał nagrodę dla UP w Lublinie przyznaną przez „Times Higher Education”.

21 listopada

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa SGGW w Warszawie prof. J. Żmii.

Prorektor A. Waśko wziął udział w konferencji Power Planet: Człowiek – Środowisko – Biznes, którego organizatorem było Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu.

22 listopada

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w 54. Sesji Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie.

23 listopada

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w konferencji Dni Kierunku Gospodarka Przestrzenna.

24 listopada

Rektor K. Kowalczyk i prorektor B. Sołowiej uczestniczyli w uroczystości wręczenia medali „Zasłużony dla Nauki Polskiej Sapientia et Veritas” w Ministerstwie Edukacji i Nauki.

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w Konferencji Naukowej pt. „Ergonomia, bezpieczeństwo i higiena pracy w praktyce” oraz w jubileuszu 30-lecia Lubelskiego Oddziału Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP.

27 listopada

Rektor K. Kowalczyk i prorektor B. Sołowiej uczestniczyli w Międzynarodowym Związku Uczelni Lubelskich.

29 listopada

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w Gali Finałowej Europejskiej Stolicy Młodzieży Lublin 2023.

30 listopada

Rektor K. Kowalczyk i A. Szymańska-Mordel, pełnomocnik rektora ds. ochrony informacji niejawnych, uczestniczyli w spotkaniu z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji i Nauki. Spotkanie miało na celu omówienie warunków przeprowadzanej kontroli.

GRUDZIEŃ

1 grudnia

Prorektor B. Sołowiej uczestniczył w konferencji Centrum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia oraz w otwarciu nowej siedziby Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie.

5 grudnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu z przedstawicielami Rady Doktorantów.

6 grudnia

Rektor K. Kowalczyk i dr K. Patkowski, pełnomocnik rektora ds. gospodarstw doświadczalnych, przeprowadzili wizytację Gospodarstwa Doświadczalnego w Uhrusku.

7–8 grudnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych

11 grudnia

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w spotkaniu „Biznes dla ESM”.

12 grudnia

Rektor K. Kowalczyk i dr K. Putkowski wizytowali Gospodarstwo Doświadczalne w Czesławicach.

12 grudnia

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w wydarzeniu „Grunt to pole do działania. Sprawdź, które studia dadzą Ci narzędzia do sukcesu!”.

13 grudnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w uroczystości wręczenia nagród jubileuszowym pracownikom uczelni.

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w konferencji „Nowa perspektywa, nowe możliwości. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027”.

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w konferencji studentów Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu.

14 grudnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w otwarciu Międzynarodowej Konferencji Sadowniczej w Centrum Kongresowym UP.

18 grudnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu z okazji świąt Bożego Narodzenia w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim.

19 grudnia

Rektor K. Kowalczyk i prorektor A. Waśko uczestniczyli w spotkaniu rad dyscyplin.

20 grudnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu opłatkowym na zaproszenie przewodniczącego Rady Miasta Lublin J. Pakuły i prezydenta Lublina K. Żuka.

21 grudnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu z okazji Świąt Bożego Narodzenia w Urzędzie Marszałkowskim w Lublinie.

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Posiedzenie w dniu 15 września 2023 r.

Senat podjął uchwałę w sprawie doskonalenia programu studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku analityka weterynaryjna.

Senat podjął uchwałę w sprawie pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w roku akademickim 2023/2024.

Posiedzenie w dniu 27 października 2023 r.

Senat podjął uchwałę zmieniającą uchwałę nr 99/2019–2020 Senatu UP w Lublinie z dnia 25 września 2020 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich na kadencję 2020–2024.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- powołania Komisji Wyborczej UP w Lublinie dla przeprowadzenia wyborów na kadencję 2024–2028;
- wytycznych dotyczących przygotowania i doskonalenia programów studiów w UP w Lublinie;
- wprowadzenia zmian w Statucie UP w Lublinie;

Senat poparł wnioski w sprawie zatrudnienia dr hab. Małgorzaty Kosteckiej i dr hab. inż. Przemysława Tkaczyka na stanowisku profesora uczelni.

- przyjęcia Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia naukowego doktora w UP w Lublinie;
- przyjęcia Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w UP w Lublinie;
- zatwierdzenia wzorów dyplomu doktora oraz wzorów dyplomu doktora habilitowanego wydawanych w UP w Lublinie;
- poparcia woli przystąpienia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II do Związku Uczelni Lubelskich.

Związek Uczelni Lubelskich

27 listopada 2023 r. w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie odbyła się Minigala Związku Uczelni Lubelskich.

Podczas uroczystości podsumowano III edycję konkursu Staż za Miedzą oraz II edycję konkursu Interprojekt. Łącznie 65 naukowców otrzymało certyfikaty z rąk rektora UP w Lublinie prof. dr. hab. Krzysztofa Kowalczyka oraz kapituły konkursowej ZUL – prorektora ds. nauki Politechniki Lubelskiej prof. dr. hab. inż. Wojciecha Franusa, prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej UMCS prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego, prorektora ds. nauki Uniwersytetu Medycznego w Lublinie prof. dr. hab. n. med. Andrzeja Stepulaka oraz prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą UP w Lublinie dr. hab. Bartosza Sołowieja, prof. uczelni.

W ramach inicjatywy Staż za Miedzą wyróżniono 28 naukowców, w ramach inicjatywy Interprojekt – 37.

Staż za Miedzą to projekt stworzony z myślą o naukowcach, którzy planują odbyć staż na jednej z lubelskich uczelni. W ramach inicjatywy można zrealizować staż w okresie od 1 do 3 miesięcy, przy czym każdy naukowiec może odbyć staż na jednej uczelni jeden raz. Grantobiorca jest zobowiązany do wskazania opiekuna naukowego zatrudnionego w uczelni, w której planuje staż, zaplanować przebieg prac, a na koniec zdać sprawozdanie. Staż nie zwalnia pracownika z etatowych obowiązków na uczelni macierzystej.

Celem Interprojektu jest budowa interdyscyplinarnych zespołów badawczych prowadzących prace laboratoryjne, których wyniki stanowią będą podstawę pozyskiwania funduszy zewnętrznych na dalsze prace badawcze. Preferowane są projekty zespołów, których uczestnicy reprezentują co najmniej trzy uczelnie.

Dariusz Gawel

Uczestnicy Minigali ZUL

Medale „Zasłużony dla Nauki Polskiej Sapientia et Veritas”

24 listopada 2023 r. w Ministerstwie Edukacji i Nauki podczas uroczystości Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek wręczył złote oraz srebrne medale władzom UP w Lublinie.

Medale „Zasłużony dla Nauki Polskiej Sapientia et Veritas” przyznawane są za szczególne zasługi dla szkolnictwa wyższego i nauki, w tym za wybitne osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej lub organizacyjnej. Złoty medal odebrał rektor prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk,

srebrnymi medalami odznaczeni zostali: prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą dr hab. Bartosz Sołowiej, prof. uczelni; prorektor ds. studenckich i dydaktyki dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni; prorektor ds. kadr prof. dr hab. Andrzej Marczuk; prorektor ds. rozwoju uczelni prof. dr hab. Adam Waśko.

PKA

Decyzją Ministra Edukacji i Nauki prof. dr hab. Aneta Strachecka, kierownik Katedry Ekofizjologii Bezkręgowców i Biologii Eksperymentalnej, oraz dr hab. Iwona Puzio, prof. uczelni, dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, zostały powołane na członkinie Polskiej Komisji Akredytacyjnej na kadencję od 1.01.2024 do 31.12.2027.

Rada dialogu

Dr Milena Jaremek została powołana 19 października 2023 r. na członka III kadencji Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem przy wicepremierze, Ministrze Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Doktor Jaremek jest pracownikiem Katedry Ekofizjologii Bezkręgowców i Biologii Eksperymentalnej na Wydziale Biologii Środowiskowej. Została powołana jako przedstawiciel organizacji pozarządowych.

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem (RDzMP) powstała z inicjatywy Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego prof. Piotra Glińskiego w odpowiedzi na postulaty środowisk młodzieżowych. Rada jest ustawowym organem stałego i systemowego dialogu pomiędzy najważniejszymi instytucjami państwowymi a młodym pokoleniem Polaków. Jest organem opiniotwórczo-doradczym przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego. Członkami Rady są również przedstawiciele strony rządowej oraz samorządowej.

Została powołana na mocy Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Po raz pierwszy Rada obradowała 7 października 2019 r., a jej kadencja trwa 2 lata.

W ramach RDzMP działają zespoły problemowe, które opracowują tematy i kwestie wpływające na działalność Rady oraz przedstawiane na posiedzeniach plenarnych i roboczych posiedzeniach poszczególnych zespołów.

Do głównych zadań RDzMP należy m.in.: opiniowanie projektów ustaw, rozporządzeń i programów rządowych w zakresie dotyczącym młodego pokolenia; wspieranie oraz inicjowanie działań wzmacniających udział młodych Polaków w życiu publicznym; wyłanianie przedstawicieli polskiej młodzieży na fora debat międzynarodowych; tworzenie forum dialogu pomiędzy trzecim sektorem a organami władzy w zakresie spraw młodego pokolenia; patronowanie licznym akcjom społecznym podejmowanym przez

Fot. Adrian Cieszkowski

młodzież; wspieranie i wzmacnianie działalności młodzieżowych rad przy jednostkach samorządu terytorialnego; przeprowadzanie naboru do zespołu monitorującego „Gwarancje dla młodzieży”; organizacja Konkursu na Młodzieżowego Delegata RP na Sesję Zgromadzenia Ogólnego ONZ; udział w „Korpusie Wsparcia Seniorów”.

Wręczenie aktów powołania członkom Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem III kadencji odbyło się podczas Pierwszego Posiedzenia Plenarnego w dniu 27 października 2023 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w Warszawie.

Milena Jaremek

Lubelskie uczelnie zainaugurowały rok akademicki 2023/2024

Pierwsza wspólna Środowiskowa Inauguracja Roku Akademickiego Uczelni Lubelskich odbyła się 1 października 2023 r. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy, Politechnikę Lubelską, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej – zrzeszone w Związku Uczelni Lubelskich – we współpracy z Katolickim Uniwersytem Lubelskim.

Wspólne świętowanie rozpoczęło się mszą świętą w archikatedrze. Następnie akademicki pochód prowadzony przez władze rektorskie ulicami Lublina dotarł do Filharmonii Lubelskiej, gdzie miały miejsce dalsze uroczystości. Przewodniczył im rektor Uniwersytetu Medycznego w Lublinie prof. dr hab. n. med. Wojciech Załuska.

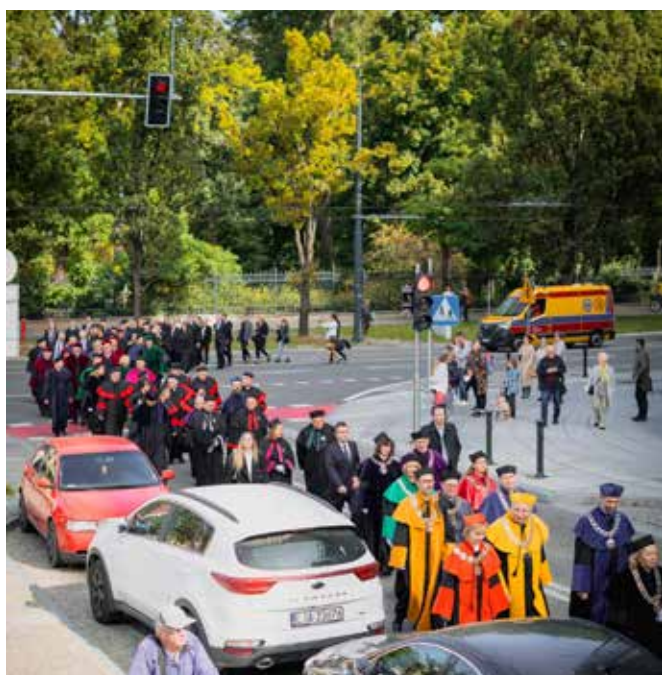
W trakcie ceremonii odbyła się immatrykulacja nowych studentów. Wykład inauguracyjny pt. „O pożytkach płynących z wykształcenia wyższego” wygłosił prof. dr hab. Zbigniew Marciniak z Uniwersytetu Warszawskiego. Swoje wystąpienie zakończył przesłaniem dla nowego pokolenia studentów: „Szykujcie ramiona, by dźwigać kolejnych gigantów”.

Podczas inauguracji wręczono nagrody najlepszym lubelskim studentom. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie wyróżnił Gabrię Gutowską, studentkę Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii.

Połączone chóry akademickie pod batutą prof. szt. muz. Moniki Mielko-Remiszewskiej zapewniły oprawę muzyczną wydarzenia.

Red.

Fot. Kacper Pofelski, Damian Bartnik SAF „Szafir”

Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Jana Pawełka

Wystąpienie rektora Krzysztofa Kowalczyka wygłoszone w dniu 16 listopada 2023 r.

Tytuł doktora honoris causa to najwyższa godność akademicka nadawana przez uniwersytety osobom wybitnym, których działalność naukowa, społeczna i organizacyjna wniosła nowe wartości dla rozwoju nauki lub społeczeństwa i współpracy między ośrodkami naukowymi. Osoby wyróżnione tym zaszczytnym tytułem są ludźmi wyjątkowymi, cieszącymi się dużym uznaniem i szacunkiem. Przyznanie tytułu doktora honoris causa stanowi także wyraz podziękowania osobie wyróżnionej za jej pracę. Doceniając w pełni wielkość zasług w zakresie badawczym, organizacyjnym i dydaktycznym dla środowiska akademickiego w Polsce oraz uwzględniając wspaniałą osobowość prof. dr. hab. inż. Jana Pawełka, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie przyznał Panu Profesorowi tytuł doktora honoris causa.

Prof. dr. hab. inż. Jan Pawełek jest wybitnym naukowcem z zakresu inżynierii i ochrony środowiska. Jego osiągnięcia naukowe obejmują postawy programowania, projektowania, budowy i użytkowania systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na obszarach wiejskich, hydrotransportu granulowanego węgla aktywnego stosowanego w oczyszczaniu wody i ścieków; zużycie wody w gospodarstwach wiejskich; jakość wody powierzchniowej, technologię jej oczyszczania w powiązaniu z możliwością stosowania zbiornikowej rezerwy, a także odprowadzanie i oczyszczanie ścieków z osiedli wiejskich. Osiągnięcia naukowo-badawcze prof. dr. hab. inż. Jana Pawełka są duże. Pan Profesor opublikował ponad 200 prac, w tym 115 oryginalnych prac twórczych, 38 publikacji popularnonaukowych. Dorobek naukowy Pana Profesora obejmuje również współautorstwo podręcznika, redakcję prac zbiorowych i monografii oraz 63 prace niepublikowane: ekspertyzy, projekty i sprawozdania. Te badania były i są

ważne nie tylko dla rozwoju nauk technicznych i przyrodniczych, ale przede wszystkim służyły szeroko pojętej praktyce. Na szczególne podkreślenie zasługuje aktywność Pana Profesora w integracji środowiska naukowego w Polsce z zakresu inżynierii i ochrony środowiska. Prof. dr. hab. inż. Jan Pawełek był organizatorem wielu spotkań, konferencji i sympozjów, na których prezentowano najnowsze osiągnięcia i dyskutowano przyszłe zadania badawcze z zakresu inżynierii i ochrony środowiska. Środowisko naukowe w Polsce, doceniając dorobek badawczy, wiedzę i zaangażowanie oraz osobowość Pana Profesora, powoływało naukowca do licznych komisji i komitetów naukowych, w tym do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych.

Wniosek o nadanie prof. dr. hab. inż. Janowi Pawełkowi tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie złożony przez Wydział Inżynierii Produkcji został poparty przez Radę Dyscypliny Inżynieria Środowiska, Górnictwo i Energetyka oraz społeczność akademicką z pozostałych wydziałów naszej uczelni i pozytywnie zaopiniowany przez Senat naszego uniwersytetu.

Nadając zaszczytny tytuł doktora honoris causa, nasza uczelnia składa podziękowanie i wdzięczność wielce szanownemu Panu Profesorowi nie tylko za wspaniałą działalność naukową i dydaktyczną, ale przede wszystkim za olbrzymi wkład wniesiony w rozwój kadry badawczo-dydaktycznej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Bliskie, merytoryczne i życzliwe kontakty oraz budujące spotkania z Panem Profesorem są niezwykle cenione przez pracowników naszej uczelni, zwłaszcza Katedry Inżynierii Środowiska i Geodezji.

Wielce szanowny Panie Profesorze, czcigodny Doktorze Honoris Causa, w tym ważnym i uroczystym dniu – szczególnie dla Pana, ale także dla społeczności akademickiej dwóch Uniwersytetów Przyrodniczego w Lublinie i Rolniczego w Krakowie oraz pracowników nauki w Polsce powiązanych z inżynierią środowiska i gospodarką wodną – proszę przyjąć najlepsze życzenia wszelkiej pomyślności, zdrowia i sukcesów w dalszej pracy naukowo-badawczej oraz wiele zadowolenia i radości w życiu osobistym i rodzinnym.

Na pierwszym planie rektor Krzysztof Kowalczyk i prof. Jan Pawełek

Od lewej: profesorowie Krzysztof Kowalczyk, Dariusz Andrejko, Krzysztof Józwiakowski i dr h.c. Jan Pawełek

Laudacja wygłoszona przez prof. dr. hab. Krzysztofa Józwiakowskiego

*Magnificencjo Rektorze,
Wysoki Senacie,
Dostojny Doktorze Honoris Causa,
Szanowni Państwo,*

Wyróżnianie wybitnych uczonych najwyższą godnością akademicką, czyli tytułem doktora honoris causa, należy do chlubnych i zaszczytnych tradycji ośrodków akademickich. Jest to wielkie święto dla uczelni oraz dla przedstawicieli dyscypliny naukowej inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka, która reprezentowana jest przez wielu naukowców z różnych ośrodków naukowych w Polsce.

Z okazji tej uroczystości, realizując wolę Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Kolegium Wydziału Inżynierii Produkcji, Rady Dyscypliny Naukowej Inżynieria Środowiska, Górnictwo i Energetyka oraz na podstawie jednoznacznych pozytywnych ocen recenzentów, przypadł mi wielki zaszczyt i honor przedstawienia sylwetki prof. dr. hab. Jana Pawełka – wybitnego specjalisty w zakresie inżynierii sanitarnej, szczególnie na obszarach wiejskich; uczonego o uznanej pozycji i dorobku naukowym, zasłużonego w rozwoju kadr naukowych z zakresu inżynierii środowiska w Polsce, osobie zasłużonej dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w zakresie współpracy badawczej oraz rozwoju kadry naukowej.

Prof. dr. hab. Jan Pawełek urodził się 10 lipca 1949 r. w Gnojniku (pow. Brzesko), gdzie w latach 1956–1963 uczęszczał do szkoły podstawowej, zaś w latach 1963–1967 kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Brzesku. W latach 1967–1970 uczył się w Państwowej Szkole Technicznej w Krakowie, którą ukończył ze specjalnością maszyny księgujące i fakturujące. Dyplom magistra inżyniera melioracji wodnych uzyskał w 1975 r. w Wyższej Szkole Rolniczej w Krakowie na Wydziale Melioracji Wodnych.

Po ukończeniu studiów związał się zawodowo ze swoją macierzystą uczelnią – Akademią Rolniczą (później Uniwersytetem Rolniczym) w Krakowie, gdzie podjął pracę w Instytucie Budownictwa Wodnego i Ziemi, początkowo na etacie asystenta stażysty, a od 1976 r. asystenta. W 1984 r. obronił rozprawę doktorską i uzyskał stopień doktora nauk technicznych, zaś w 1997 r. stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska, specjalność gospodarka wodno-ściekowa. W 2002 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych z rąk Prezydenta RP. Uzyskiwane stopnie i tytuły naukowe oraz innowacyjny dorobek spowodowały wzrost autorytetu naukowego prof. Jana Pawełka w Polsce, a jego wszystkie działania miały na celu rozwój polskiej nauki, gospodarki oraz kształcenie kolejnych pokoleń.

Podczas pracy na Akademii Rolniczej oraz Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie Pan Profesor sprawował wiele funkcji. Od 1999 r. był kierownikiem Zakładu, a od 2000 r. Katedry Zaopatrzenia

Od lewej: rektor Krzysztof Kowalczyk, profesorowie Krzysztof Józwiakowski i Jan Pawełek

Osiedli w Wodę i Kanalizacji. Od 2007 r. był kierownikiem Katedry Inżynierii Sanitarnej i Gospodarki Wodnej. W 2002 r. został prodziekanem Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji, zaś w latach 2005–2012 sprawował funkcję dziekana tego Wydziału. W latach 2012–2020 był członkiem dwóch kadencji Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych w Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych.

Całą karierę naukową, organizacyjną i dydaktyczną Profesora można określić słowami św. Jana Pawła II: „Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, lecz przez to, kim jest; nie przez to, co ma, lecz przez to, czym dzieli się z innymi”.

Działalność naukowa prof. Jana Pawełka ma charakter badań stosowanych i dotyczy gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich. Prowadzone przez niego badania naukowe związane są z doskonaleniem naukowych podstaw projektowania, budowy i eksploatacji systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Najważniejsze z nich dotyczyły hydrotransportu granulowanego węgla aktywnego, stosowanego w oczyszczaniu wody i ścieków, zużycia wody w gospodarstwach wiejskich, a także jakości wody powierzchniowej ujmowanej dla potrzeb wodociągowych i technologii jej oczyszczania w powiązaniu z możliwością stosowania zbiornikowej rezerwy ujmowanej wody, na wypadek nadmiernego jej zanieczyszczenia. Profesor prowadził też badania dotyczące odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach wiejskich, w ramach których analizował działanie oczyszczalni ścieków funkcjonujących na terenie Małopolski. Wyniki tych badań mają szczególne znaczenie praktyczne ze względu na obecne zainteresowanie społeczności lokalnych inwestycjami związanymi z gospodarką ściekową na terenach wiejskich. Zagadnienie jakości wód powierzchniowych w świetle możliwości wykorzystania ich do celów wodociągowych było przedmiotem współpracy międzynarodowej rozpoczętej w 1997 r. z Niemieckim Związkiem Firm FIGAWA (Bundesvereinigung der Firmen im Gas- und Wasserfach E. V. FIGAWA), obejmującym około 600 firm branży wodociągowo-kanalizacyjnej i gazowej. Współpraca ta w latach 1998 i 2000 zaowocowała organizacją dwóch międzynarodowych konferencji naukowych nt. „Ochrony jakości i zasobów wód”. W latach 1999–2001 prof. Jan Pawełek zainicjował cykl seminariów

szkoleniowych dla pracowników samorządowych pt. „Infrastruktura sanitarna wsi”. Dotychczas przewodniczył komitetom naukowym 13 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowo-technicznych dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, ochrony wód oraz niezawodności urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Na dorobek naukowy prof. Jana Pawełka składa się 218 prac, z czego 155 prac opublikowano, a w tym 115 jako oryginalne naukowe prace twórcze. Profesor kierował 4 projektami badawczymi finansowanymi przez Komitet Badań Naukowych. Wypromował 4 doktorów, recenzował też liczne postępowania awansowe: 19 prac doktorskich, 3 prace habilitacyjne, 11 postępowania habilitacyjnych opartych na dorobku naukowym. Przewodniczył 50 komisjom habilitacyjnym oraz był członkiem 2 kolejnych komisji. Oceniał dorobek 13 kandydatów na tytuł profesora, 4 na stanowisko profesora nadzwyczajnego i 1 na stanowisko profesora zwyczajnego. Czterokrotnie oceniał uprawnienia jednostek do nadawania stopni naukowych. Recenzował też liczne artykuły naukowe (167), granty badawcze (12), monografie i podręczniki (16).

Należy podkreślić też aktywność organizacyjną prof. Jana Pawełka na rzecz uczelni i środowiska branżowego. Był on członkiem wielu komisji uczelnianych i wydziałowych, m.in. Senackiej Komisji ds. Inwestycji i Remontów, Senackiej Komisji ds. Budżetu i Organizacji, Senackiej Komisji ds. Budżetu i Majątku Uczelni, Senackiej Komisji ds. Organizacji, Komisji ds. Oceny Pracowników Dydaktycznych Jednostek Międzywydziałowych, Senackiej Komisji Dydaktycznej oraz Rektorskiej Komisji Stypendialnej. Był przedstawicielem Wydziału w Uczelnianej Komisji Socjalnej, pełnił funkcję przewodniczącego Wydziałowej Komisji ds. Oceny Pracowników Naukowo-Dydaktycznych, przewodniczył Wydziałowej Komisji ds. Dydaktycznych oraz Wydziałowej Komisji Nauki. Był wieloletnim członkiem Rady Uczelnianej ZNP, a w okresie kadencji 1998–2001 pełnił funkcję wiceprezesa Rady.

W latach 1992–1998 prof. Jan Pawełek był wiceprezesem Oddziału Krakowskiego Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych (PZITS), a w latach 1998–2007 pełnił funkcję prezesa tego Oddziału. Od 2012 r. do chwili obecnej jest wiceprezesem i członkiem Zarządu Głównego PZITS. W latach 1992–2007 był członkiem Krakowskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, a od 1995 r. członkiem Zarządu Krakowskiego Towarzystwa Technicznego. W latach 1996–2002 był członkiem Sekcji Inżynierii i Ochrony Środowiska Rolniczego Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska Rolniczego PAN. Od 2000 r. jest członkiem Komisji Technicznej Infrastruktury Wsi PAN Oddział w Krakowie. W tym samym roku został powołany do składu Sekcji Gospodarki Wodnej i Leśnej oraz Kształtowania Obszarów Rolnych i Leśnych Komitetu Badań Naukowych, a w 2001 r. do Sekcji Nauk o Kształtowaniu Środowiska i Gospodarki Wodnej. W latach 2003–2014 był członkiem Komitetu Inżynierii Środowiska PAN, a od 2004 r. Sekcji Inżynierii Sanitarnej Komitetu Inżynierii Łądowej i Wodnej PAN. Jest także członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych (SITWM), w którym jest rzeczoznawcą w zakresie zaopatrzenia w wodę i kanalizacji wsi. W latach 2007–2013 był członkiem Rady ds. Gospodarki Wodno-Ściekowej przy Prezydencie Miasta Krakowa.

W 1987 r. prof. Pawełek otrzymał nagrodę zespołową miasta Krakowa w dziedzinie nauki i techniki. W 2002 r. został odznaczony

Złotym Krzyżem Zasługi, a w 2009 r. otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej. Był 18-krotnie wyróżniony nagrodą rektora Akademii i Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Za działalność społeczną w Stowarzyszeniu PZITS został odznaczony złotą odznaką honorową i złotą odznaką honorową z diamentem oraz medalem 90-lecia PZITS. W 2008 r. otrzymał godność członka honorowego tej organizacji.

Profesor Jan Pawełek ma bardzo duże zasługi dla rozwoju naukowego pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, a szczególnie dyscypliny inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka. W 2013 r. zostało podpisane porozumienie między naszymi uniwersytetami o współpracy dotyczącej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, którego Pan Profesor był jednym z głównych inicjatorów. Jednakże ta współpraca trwa już od ponad 20 lat. Pan Profesor w znacznym stopniu przyczynił się do rozwoju naukowej nowej kadry w zakresie inżynierii środowiska oraz geodezji na naszej uczelni.

Nasza obecna współpraca dotyczy działalności w zakresie organizacji konferencji naukowych, warsztatów i seminariów. Dotychczas wspólnie z Katedrą prof. Jana Pawełka pracownicy Katedry Inżynierii Środowiska i Geodezji UP w Lublinie zorganizowali kilkanaście ogólnopolskich konferencji naukowych oraz kilka międzynarodowych. Były to takie wydarzenia, jak:

- międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Ecological and environmental engineering”
- dotychczas, w latach 2018–2022, zorganizowano 3 konferencje (w Krakowie, Wrocławiu i Poznaniu). Kolejna konferencja z tego cyklu odbędzie się w maju 2024 r. na Politechnice w Beja w Portugalii,
- międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Environmental engineering, photogrammetry, geoinformatics – modern technologies and development perspectives” – ostatnia (dziewiąta) edycja konferencji została zorganizowana w 2019 r. na UP w Lublinie w ramach wspólnego projektu finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej,
- ogólnopolska konferencja naukowo-techniczna pt. „Nowe kierunki badań w inżynierii środowiska, energetyce i geodezji” – dotychczas w latach 2012–2023 zorganizowano 9 edycji tej konferencji.

Obecnie kontynuowana jest również współpraca w zakresie wymiany pracowników w ramach staży naukowych między naszą uczelnią a Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie. Asystenci z Katedry Inżynierii Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie realizują swoje rozprawy doktorskie w zakresie geodezji i kartografii w ramach dyscypliny inżynieria lądowa, geodezja i transport na Wydziale Inżynierii Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Profesor Jan Pawełek jest również współautorem publikacji naukowych z pracownikami Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Bogaty i niezwykle cenny dorobek naukowy, organizacyjny, dydaktyczny oraz w zakresie rozwoju kadry naukowej prof. Jana Pawełka dopełniają walory jego osobowości: wysoka kultura osobista, skromność, życzliwość, szlachetność, stosunek do drugiego człowieka oraz wierność najlepszym tradycjom polskiej nauki. Rzadko spotyka się ludzi takiego formatu, a dzisiejsza uroczystość jest wyrazem hołdu i uznania dla dokonań Pana Profesora.

Zaproszeni goście

Całokształt dorobku prof. Jana Pawełka został bardzo wysoko oceniony przez recenzentów powołanych przez Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Profesor Wojciech Janczukowicz w posumowaniu recenzji stwierdził, że prof. dr hab. Jan Pawełek jest wybitnym, znanym i uznanym specjalistą z zakresu inżynierii środowiska, górnictwo i energetyka, promotorem młodych naukowców i osobą zasłużoną dla rozwoju kadry naukowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Profesor Jerzy Jeznach w ocenie końcowej charakteryzuje prof. Jana Pawełka jako:

- uczonego o wysoko uznanej, na forum krajowym i międzynarodowym, pozycji i dorobku,
- wybitnego specjalistę z zakresu inżynierii i ochrony środowiska, problematyki o dużym znaczeniu dla inżynierii środowiska przyrodniczego i gospodarki narodowej,
- uznanego naukowca i propagatora rozwoju inżynierii sanitarnej na obszarach wiejskich,
- zasłużonego promotora młodych naukowców z uniwersytetów krajowych,
- osobę wybitnie zasłużoną dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dzięki wspieraniu i rozwijaniu działalności naukowo-badawczej oraz rozwoju kadry naukowej.

Podsumowując, chciałbym podkreślić, że Pan Profesor Jan Pawełek jest nie tylko wspaniałym człowiekiem, nauczycielem i mentorem wielu pokoleń studentów i młodych pracowników naukowych, ale również bardzo dobrym przyjacielem. Zawsze można liczyć na jego cenne rady i wskazówki, które są pomocne w rozwiązywaniu różnych problemów pojawiających się w trakcie pracy naukowej i dydaktycznej.

Wielce Szanowny Panie Profesorze, Czcigodny Doktorze Honoris Causa, w tym dniu, tak ważnym i uroczystym dla Pana Profesora, a także społeczności akademickiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, chciałbym Panu Profesorowi bardzo podziękować za dotychczasową współpracę, pomoc i wsparcie oraz złożyć serdeczne gratulacje, wyrazy uznania i szacunku wraz z życzeniami dobrego zdrowia i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym i dalszej pracy twórczej.

Fot. Alicja Jaroszewska

Stan i potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej na terenach niezurbanizowanych w Polsce

Jan Pawełek

1. Wprowadzenie – krótki rys historyczny

Jednym z pierwszych aktów prawnych mających wpływ na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej na terenach wiejskich była Ustawa o zaopatrzeniu wsi w wodę przyjęta przez Sejm w dniu 12 grudnia 1965 r. Spowodowała ona wzrost liczby budowanych wodociągów wiejskich dzięki możliwości ich dofinansowywania z budżetu. W Polsce zauważalny wzrost zaopatrzenia wsi w wodę rozpoczął się w latach sześćdziesiątych XX wieku, powodując równocześnie wzrost objętości ścieków. Po wybudowaniu wodociągu następuje nawet ośmiokrotny wzrost zużycia wody, a zatem także objętości ścieków.

Rozwój infrastruktury obejmującej gospodarkę ściekową na terenach wiejskich został zdeterminowany także przez akt prawny, którym była Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym. Zaliczyła ona do zadań własnych gminy między innymi sprawy zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Kolejnym bardzo ważnym czynnikiem rozwoju infrastruktury sanitarnej na terenach wiejskich (i nie tylko) było przystąpienie Polski do UE w 2004 r., które w znacznym stopniu umożliwiło pozyskiwanie środków na budowę tej infrastruktury.

Ważnym czynnikiem charakteryzującym systemy wodociągowe, a równocześnie potrzeby w zakresie budowy kanalizacji, jest jednostkowa objętość wody wodociągowej zużywana przez jednego mieszkańca. Średnie zużycie w 2022 r. w miastach wynosiło $96,8 \text{ dm}^3 \cdot \text{M}^{-1} \cdot \text{d}^{-1}$, natomiast na wsi $87,1 \text{ dm}^3 \cdot \text{M}^{-1} \cdot \text{d}^{-1}$.

Na wsi jednostkowe zużycie wody w ostatnim 20-leciu wzrosło o 41%, natomiast w mieście zmalało o 13,1%, ale od 2018 r. zaczęło wzrastać.

2. Stosowane rozwiązania usuwania ścieków z posesji

W usuwaniu ścieków z posesji stosowana jest kanalizacja przyzagrodowa (przydomowe systemy) lub wykorzystywane jest wprowadzenie ścieków z posesji do sieci kanalizacji zbiorowej.

Kanalizacja przyzagrodowa – przydomowe systemy

Kanalizacja przyzagrodowa polega na:

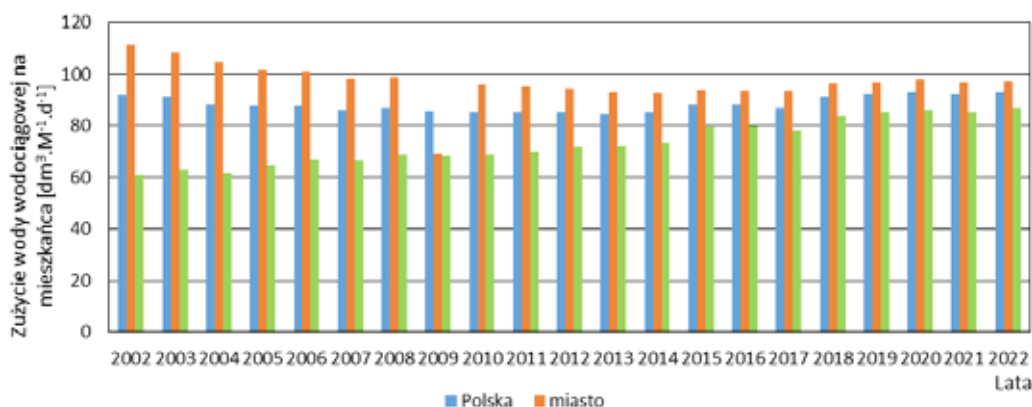
- gromadzeniu ścieków w szczelnych zbiornikach i okresowe ich wywożenie taborem asenizacyjnym do tzw. punktów zlewnych,
- oczyszczeniu ścieków w obrębie posesji w przydomowej oczyszczalni. Rozwiązaniem jest budowa urządzeń do oczyszczania ścieków z zastosowaniem biologicznego ich oczyszczania za pomocą: drenażu rozsączającego, filtrów gruntowych, reaktorów z osadem czynnym, systemów hydrofitowych.

W myśl ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązkiem gmin jest prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych oraz kontrola ich prawidłowej eksploatacji.

Zbiorowe systemy usuwania ścieków

Zbiorowe systemy usuwania ścieków polegają na wyprowadzeniu ścieków z posesji do sieci kanalizacji zbiorowej. Można je podzielić ze względu na sposób przepływu ścieków w sieci kanalizacyjnej:

- kanalizacja grawitacyjna: grawitacyjny przepływ w kanałach ze swobodnym zwierciadłem ścieków;

Rys. 1. Jednostkowe zużycie wody wodociągowej w Polsce w latach 2002–2022

- kanalizacja ciśnieniowa: przepływ ścieków jest wymuszony przez agregaty pompowe usytuowane w zbiornikach do których ścieki spływają grawitacyjnie z posesji lub osiedla;
- kanalizacja podciśnieniowa: przepływ ścieków jest wymuszony przez wytworzenie odpowiedniej różnicy podciśnień pomiędzy zbiornikami do których ścieki spływają grawitacyjnie z posesji, wyposażone w odpowiednie zawory opróżniające, a zbiornikiem próżniowym usytuowanym w pobliżu oczyszczalni.

O wyborze rodzaju sieci kanalizacyjnej dla konkretnej miejscowości lub zespołu wsi decydują lokalne uwarunkowania, takie jak gęstość zabudowy, topografia terenu oraz porównawcza analiza kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych. W wyborze tym należy również uwzględnić czynniki pozaekonomiczne, z których najważniejszy to ochrona wód.

Kanalizacja grawitacyjna

Kanalizacja grawitacyjna jest najkorzystniejszym rozwiązaniem. Stosuje się ją wtedy, gdy istnieją odpowiednie warunki wysokościowe w obszarze osiedla. Ścieki z pojedynczych domów spływają grawitacyjnie przykanalikami do kolektorów bocznych (zbieraczy), a dalej do kolektorów głównych i oczyszczalni. Klasyfikacja kanalizacji grawitacyjna jest preferowanym rozwiązaniem na terenach o zabudowie zwartej, przy gęstości zabudowy powyżej 50 gospodarstw na kilometr.

Kanalizacja ciśnieniowa

System kanalizacji ciśnieniowej polega na zastosowaniu pompowni przetłaczających ścieki z poszczególnych gospodarstw lub grupy gospodarstw do sieci pracującej pod ciśnieniem. Zaletą sieci ciśnieniowej jest możliwość posadowienia kolektorów na głębokości zamarzania równoległe do powierzchni terenu, znaczne zmniejszenie przekrojów przewodów, brak infiltracji, stałe warunki hydrauliczne pracy sieci, zapewnienie odpowiedniej prędkości przepływu oraz możliwość znacznego skrócenia czasu wykonywania inwestycji.

Do wad kanalizacji ciśnieniowej można zaliczyć konieczność ciągłego i niezawodnego dostarczania energii, konieczność dokonywania regularnych przeglądów i konserwacji urządzeń, ryzyko pęknięcia kolektora i skażenia gruntu ściekami oraz zawodność działania elementów mechanicznych systemu.

Kanalizacja podciśnieniowa

Zasada funkcjonowania kanalizacji podciśnieniowej polega na tym, że w szczelnych przewodach zbiorczych panuje podciśnienie wytwarzane pracą specjalnej pompowni próżniowo-tłocznej. Do przewodów zbierających podłączone są przydomowe studzienki zbiorcze wyposażone w zawór opróżniający. Pompa próżniowa wytwarza podciśnienie, dzięki czemu możliwe jest wysysanie ścieków ze studzienek do stacji. Ścieki do studzienek mogą dopływać z jednego lub kilku gospodarstw. Ten rodzaj kanalizacji jest preferowany dla terenów płaskich ze względu na ograniczone możliwości wytwarzania podciśnienia.

3. Stan rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej

3.1. Kanalizacja zbiorcza

Zaopatrzenie w wodę, spełniające powszechne oczekiwania mieszkańców, zdominowało rozwój wiejskiej infrastruktury ściekowej. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków było odkładane w czasie głównie ze względu na brak środków finansowych.

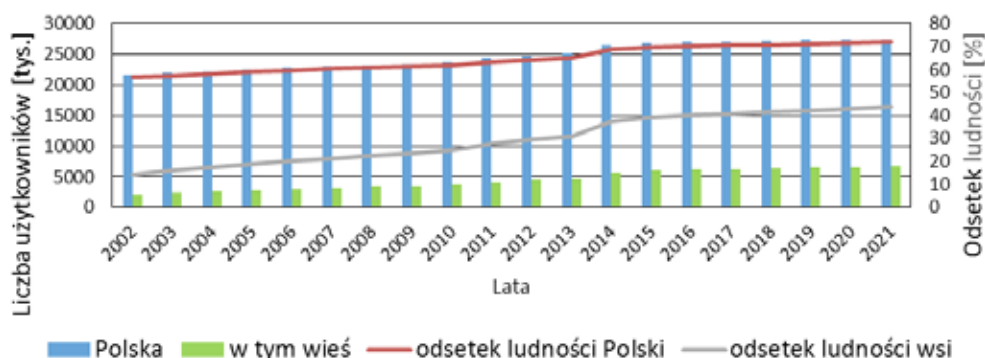
Odsetek ludności korzystającej w Polsce z kanalizacji wyniósł w 2002 r. 56,7%, a do roku 2021 wzrósł do 72,2%. Natomiast na obszarach wiejskich wynosił odpowiednio 14,2% i 43,9%, co odpowiada przyrostowi o 29,7%. Przyrost ten wynikał z budowy nowych sieci kanalizacyjnych. Średni roczny przyrost długości sieci kanalizacyjnej w Polsce w okresie 1995–2021 wyniósł 5383,3 km·a⁻¹. Na terenach wiejskich 3785,5 km·a⁻¹. Zatem budowa nowych sieci kanalizacyjnych w Polsce w 70,3% obejmowała tereny nieurbanizowane.

Rozwój systemów kanalizacyjnych skutkowało wzrostem liczby przyłączy kanalizacyjnych. Średni roczny przyrost ich liczby na wsi wyniósł 63,6 tys. szt·a⁻¹, co stanowiło 55,9% nowo wybudowanych przyłączy w kraju. Największy przyrost liczby przyłączy na wsi odnotowano w roku 2011 (109,3 tys. szt·a⁻¹), a najmniejszy w 1996 r. (24,0 tys. szt·a⁻¹).

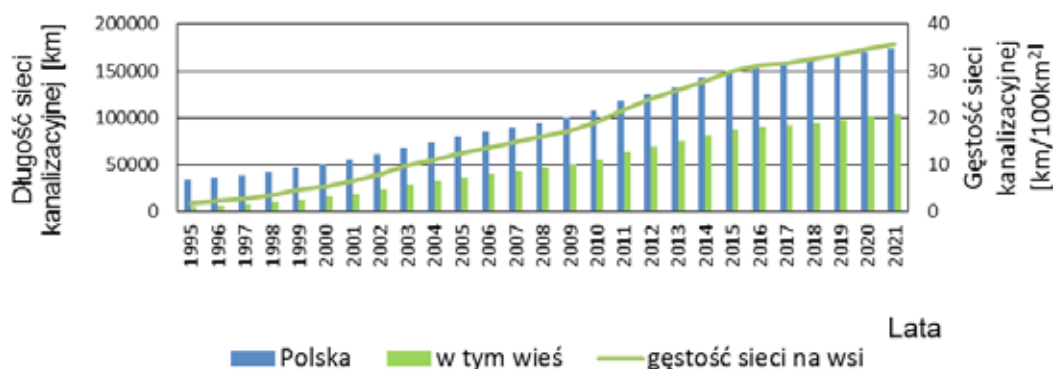
3.2. Systemy bezodpływowe

Niski dostęp mieszkańców wsi do kanalizacji zbiorowej (43,9%) sugeruje pytanie o to, co robią ze ściekami pozostali mieszkańcy. Częściowo wyjaśniają to dane przedstawione w tabeli 1 dotyczącej przydomowych systemów odprowadzania ścieków.

Liczba ludności w 2021 r. wynosiła 14 841 tys., natomiast z kanalizacji zbiorczej korzystało 43,9%, a zatem 6515 tys. Pozostała

Rys. 2. Liczba i odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

Rys. 3. Długość sieci kanalizacyjnej w Polsce latach 1995–2021

część w liczbie 8326 tys. pozostawała poza kanalizacją zbiorczą. Przyjmując za rocznikiem statystycznym 2,57 osoby w gospodarstwie, można ustalić liczbę osób, jaka korzystała z 2123 tys. szamb. Jest to 5244 tys. mieszkańców wsi (2123 tys. · 2,57 – średnia liczba osób w gospodarstwie). Z przydomowych oczyszczalni w liczbie 317 tys. korzystało 783 tys. mieszkańców wsi. Zatem łącznie szamba i przydomowe oczyszczalnie służyły ludności w liczbie 6027 tys. Natomiast pozostali mieszkańcy wsi w liczbie 2299 tys. (8326 tys. – 6027 tys.) byli bez systemów kanalizacyjnych.

Średnia roczna objętość ścieków odebranych w 2020 r. ze zbiorników bezodpływowych w przeliczeniu na jeden zbiornik wynosiła 19,2 m³, co odpowiada 52,6 dm³ na dobę. Zatem powstaje pytanie, co się dzieje z pozostałą ilością ścieków. Prawdopodobnie jest to skutek nie szczelności zbiorników i przedostawania się ścieków do gruntu oraz opróżniania szamb bez ewidencjonowania usuwanych ścieków.

4. Wyzwania i problemy dotyczące systemów kanalizacyjnych

Stan gospodarki ściekowej na terenach niezurbanizowanych można ocenić w następujący sposób:

- W Polsce jest niski poziom skanalizowania wsi, obejmujący 43,9% mieszkańców. W 2021 r. było to 19 miejsce w UE.
- Występuje rozdrobniona struktura systemów i rozproszeni odbiorcy – rozległe sieci.
- Obserwujemy przewymiarowanie znacznej ich liczby.

- Badania wykazują zbyt duży dopływ wód przypadkowych do kanalizacji podwyższający koszty eksploatacji i zwiększający ładunki zanieczyszczeń odprowadzane do odbiorników ścieków.
- Stwierdza się niezadowolający poziom monitoringu systemów – niski poziom eksploatacji. Dotyczy to w szczególności systemów przydomowych.
- Długość sieci kanalizacyjnej na jedno połączenie domowe w 2021 r. wynosiła w Polsce 47 m, natomiast w mieście 35,6 m, a na wsi 60,0 m.

5. Podsumowanie

W Polsce występuje duża dysproporcja pomiędzy wyposażeniem w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Sytuacja ta wynika z wysokich kosztów budowy systemów kanalizacyjnych. Ponadto problem potęguje niekorzystna zabudowa szczególnie w Polsce Wschodniej i Południowej, gdzie odległości pomiędzy domami są duże, a to podnosi koszty budowy systemów.

Pozytywnym aspektem wejścia Polski w struktury Unii Europejskiej jest zwiększenie nakładów na systemy kanalizacyjne. W ostatnich latach na terenach wiejskich głównie rozwijają się systemy kanalizacyjne. Należy jednak mieć na uwadze to, że będzie coraz trudniejsza sytuacja odnośnie do korzystnych terenów do ich budowy. Wynika to z faktu, że w pierwszej kolejności budowane są systemy kanalizacyjne na obszarach o zwartej zabudowie, gdzie jednostkowy koszt na mieszkańca jest niższy.

Pozostają tereny o rozproszonej zabudowie, gdzie nie opłaca się budować kanalizacji i są realizowane indywidualne systemy odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków za pomocą przydomowych oczyszczalni, których liczba dynamicznie wzrasta.

Mimo intensywnego rozwoju systemów w ostatnich latach konieczna jest dalsza ich budowa w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi. Aktualnie około 2300 tys. mieszkańców wsi jest bez jakichkolwiek systemów kanalizacyjnych.

Należy w większym stopniu dążyć do zmniejszenia liczby mieszkańców wsi (5244 tys.) korzystających z szamb jako urządzeń najmniej korzystnych ekonomicznie i w zakresie ochrony wód gruntowych oraz budować przydomowe systemy oczyszczania ścieków i kanalizacji zbiorowej.

Należy w dalszym ciągu prowadzić badania naukowe związane z doskonaleniem funkcjonowania małych przydomowych systemów oczyszczania ścieków i wprowadzać rozwiązania zastępujące drenaże rozsączające ścieki.

Tabela 1. Przydomowe systemy odprowadzania ścieków w Polsce

Rok	Liczba systemów [tys.]	Zbiorniki bezodpływowe		Przydomowe oczyszczalnie	
		liczba [tys.]	%	liczba [tys.]	%
2010	2488	2407	96	81	4
2012	2421	2318	95	103	5
2015	2339	2136	91	203	9
2017	2354	2121	90	233	10
2020	2427	2131	87	296	13
2021	2440	2123	87	317	13
2022	2460	2116	86	344	14

SZKOŁA DOKTORSKA LAUREATEM KONKURSU PRODOK 2023

Szkoła Doktorska Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie otrzymała nagrodę ProDok 2023 w kategorii najbardziej prodoctorancka szkoła doktorska w konkursie zorganizowanym przez Krajową Reprezentację Doktorantów.

18 listopada 2023 r. w Zabrzu odbyła się gala Konkursu ProDok 2023, której gospodarzami były Politechnika Śląska w Gliwicach i Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach. Podczas uroczystości nagrodę odebrali prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą dr hab. Bartosz Sołowiej, prof. uczelni, dyrektor Szkoły Doktorskiej UPL prof. dr hab. Katarzyna Ognik oraz mgr inż. Karolina Różaniecka, przewodnicząca Samorządu Doktorantów UPL.

Warto przypomnieć, że nasza Szkoła Doktorska już dwa lata temu została wyróżniona w konkursie ProDok 2021 nagrodą specjalną w kategorii najbardziej prodoctorancka szkoła doktorska. Ponadto portal eDoktorant w ramach projektu „eDoktorant – popularyzuje naukę”, finansowanego w ramach umowy SONP/SP/549379/2022 ze środków Ministra Edukacji i Nauki, przyznał w tym roku Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Lublinie nagrodę Grand Prix w kategorii popularyzatorska uczelnia.

Do konkursu ProDok 2023 nadesłano prawie 130 zgłoszeń. Nagrody zostały przyznane w siedmiu kategoriach. Oto laureaci: aktywny samorząd doktorantów – Rada Samorządu Doktorantów Politechniki Gdańskiej; skuteczny samorząd doktorantów – Uczelniana Rada Samorządu Doktorantów Politechniki Śląskiej; dynamiczny start – Zachodniopomorskie Porozumienie Doktorantów; projekt naukowy – Monografia naukowa „Status doktorantów w Ustawie 2.0”; wydarzenie – za projekt „Zdrowy Senior” Samorząd

Doktorantów Uniwersytetu Rzeszowskiego; szkoła doktorska – Szkoła Doktorska Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz Szkoła Doktorska Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk; otwarci na świat – Instytut Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk.

O tym, co złożyło się na sukces, rozmawiamy z dr. hab. Bartoszem Sołowiejem, prof. UP, prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą, prof. dr hab. Katarzyną Ognik, dyrektorem Szkoły Doktorskiej UPL oraz mgr inż. Karoliną Różaniecką, przewodniczącą Samorządu Doktorantów UPL.

Bartosz Sołowiej – Ze wszystkich szkół doktorskich jesteśmy najlepsi. Przeskoczyliśmy bardzo prestiżowe uczelnie. O wiele większe uczelnie, które mają większe możliwości, większe budżety.

Karolina Różaniecka – Doktorantów na gali wręczania nagród było ok. 100 i około 30 zaproszonych gości. Kapituła konkursowa składała się z przewodniczącego Krajowej Reprezentacji Doktorantów oraz z przewodniczących porozumień branżowych.

Katarzyna Ognik – My przystąpiliśmy do konkursu w kategorii szkoła doktorska oraz w kategorii otwarci na świat. Podczas wypełniania kwestionariusza konkursowego odpowiedzieliśmy na szereg pytań. Musieliśmy wykazać, czym nasza SD wyróżnia się na tle innych. A jesteśmy jedną z czterech szkół doktorskich w Polsce, w tym jedyną z uniwersytetów przyrodniczych i jedyną z uczelni w Lublinie, które podniosły stypendium doktorantom ponad

Pracownicy i doktoranci Szkoły Doktorskiej z władzami uczelni

Od lewej: Karolina Różaniecka, Bartosz Sołowiej, Katarzyna Ognik
Fot. Kamil Pudętko

limit określany ustawą. Ponadto wyróżnia nas konferencja, którą organizujemy co roku na skalę międzynarodową, która cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem. W ostatniej uczestniczyło około 400 osób, a ponieważ jest interdyscyplinarna, to mieliśmy uczestników z różnych dyscyplin i z różnych uniwersytetów. Dzięki temu Szkoła Doktorska UP w Lublinie zaistniała na arenie polskiej i międzynarodowej. Dodam, że w naszej Szkole mamy około 80 doktorantów.

Bartosz Sołowiej – Przy okazji konferencji doktoranckiej co roku przyjeżdżają do nas wykładowcy z zagranicy, którzy prowadzą zajęcia jako visiting professors. Odbywają się dodatkowo różnego rodzaju warsztaty, które SD organizuje najczęściej w języku angielskim. Podejmujemy dużo inicjatyw, które sprawiają, że ta Szkoła jest widoczna i otwarta na świat. Na trzecim roku organizujemy trzymiesięczne staże, chociaż oczywiście doktoranci wcześniej też jeżdżą, ale zazwyczaj na krótszy okres. Wszystkie te aspekty plus otwartość pracowników SD dają takie wyniki. To jest ich zasługa, że doktoranci lubią tutaj być.

Katarzyna Ognik – Warto dodać, że mamy projekt STER, dzięki któremu nasze umiędzynarodowienie stale się zwiększa. Ale warto wspomnieć, iż tę nagrodę otrzymuje się również za dobrą współpracę z samorządem.

Wiele inicjatyw podejmowanych przez SD to są działania, które wcześniej zgłaszał nam zarząd samorządu czy też cały samorząd, np. różne akcje pomocowe, jak pomoc Ukrainie czy wcześniej wspomniane stypendium, to były inicjatywy naszego samorządu.

Karolina Różaniecka – Patrząc z perspektywy doktoranta, chcę podkreślić, że współpraca z pracownikami Szkoły, dykcją, panem prorektorem i panem rektorem układa się bardzo dobrze. Obserwując inne uczelnie, mogę powiedzieć, że nasza SD jest naprawdę prodoktorancka. Mamy dofinansowywane staże. Mamy możliwość udziału w konferencjach, w zjazdach Krajowej Rady Doktorantów, możliwość zrzeszania się w porozumieniach

lokalnych, branżowych. Jesteśmy cały czas wspierani, zawsze możemy liczyć na pomoc. To właśnie wyróżnia naszą Szkołę.

Naszą drugą nagrodę, od portalu e-Doktorant, dostaliśmy za bycie najbardziej popularyzatorską uczelnią. Kapituła oceniła uczelnie, które publikują na portalu e-Doktorant.

Katarzyna Ognik – Ten portal już dwukrotnie objął patronat w naszej inicjatywie konferencyjnej. Stąd też dużo informacji o wydarzeniach i planach, które mają związek ze Szkołą Doktorską zamieszczamy na nim. Żywo współpracujemy z tym portalem. Natomiast nagroda ProDok daje prestiż i wyróżnienie. W innych szkołach doktorskich doktorant, aby mógł kształcić się w SD, musi wcześniej mieć zagwarantowane finansowanie z projektu lub samemu zdobyć finansowanie na kształcenie i realizację badań. U nas rektor dofinansowuje badania, aby doktoranci mieli dobry start. Dzięki temu doktorant już po drugim roku może starać się z sukcesem o zdobycie projektu badawczego. W perspektywie czasowej są to działania, które owocują. Dofinansowanie staży również nas wyróżnia. Pan rektor często na indywidualne wnioski przyznaje dosyć spore dofinansowanie. Nie tylko na staże w Europie, ale i poza Europą. To są działania, które mają wykształcić elitarnego naukowca.

Karolina Różaniecka – Dodam, że mamy również dodatkowe stypendia dla najlepszych doktorantów.

Bartosz Sołowiej – Sprawa finansowania przez rektora indywidualnego planu badawczego jest szalenie ważna. Z innego dofinansowania, oprócz środków z ministerstwa, mogą skorzystać doktoranci wdrożeniowi. Przez te dwa lata kierownicy katedr nie muszą ponosić dodatkowych kosztów. Mamy najwięcej „doktorantów wdrożeniowych” ze wszystkich uczelni lubelskich. A w Polsce plasujemy się w czołówce.

Katarzyna Ognik – Ale co najważniejsze i co warto podkreślić, to przede wszystkim dobra współpraca doktorantów i Szkoły Doktorskiej z władzami uczelni. Jesteśmy wspierani w naszych działaniach przez władze rektorskie na każdym kroku, poczynając od konferencji, po eventy i inne nasze pomysły. Idziemy w wykształcenie elitarną kadry naukowej, która zasili potem szeregi nauczycieli akademickich. To jest przyszłość uczelni.

Notowała Monika Jaskowiak

Fot. Alicja Jaroszevska

Stulecie urodzin prof. dr. hab. Mariana Kossowskiego

Prof. Marian Kossowski

Prof. dr. hab. Marian Kossowski urodził się 15 września 1923 r. w Drążgowie nad Wieprzem, w regionie z długą tradycją produkcji cebuli (uprawiano m.in. odmianę miejscową 'Żytawska' Drążgowska). Po ukończeniu szkoły powszechnej w Baranowie Profesor uczęszczał do gimnazjum w Puławach, w latach 1940–1944 był uczniem tajnego nauczania i w 1944 r. zdał konspiracyjnie małą maturę. W czasie II wojny światowej aktywnie działał w konspiracji, za co otrzymał Krzyż Partyzancki i Krzyż Pamiątkowy Batalionów Chłopskich. Po wojnie zdał maturę w Liceum im. Jana Zamoyskiego, a następnie rozpoczął studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; ukończył je w 1949 r. Jeszcze w czasie studiów został asystentem w Zakładzie Uprawy Ogólnej i Hodowli Roślin pod kierunkiem prof. dr. Lucjana Kaznowskiego. W 1951 r. rozpoczął pracę na stanowisku adiunkta i kierownika pracowni w Instytucie Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1960 r., a następnie podjął pracę w Wyższej Szkole Rolniczej w Lublinie, gdzie powierzono mu prowadzenie zajęć z przedmiotu warzywnictwo. W kolejnym roku (1961) prof. Kossowski odbył staż naukowy w Instytucie Warzywnictwa w Skierniewicach pod kierunkiem prof. dr. hab. Emila Chroboczka. W 1967 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych i został kierownikiem Katedry Warzywnictwa. Następnie, w latach 1969–70, odbył staż naukowy u wybitnego specjalisty prof. Williama C. Kelly'ego w Cornell University, USA. W 1977 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1991 r. profesora zwyczajnego. Profesor Marian Kossowski należał do gorących zwolenników powstania i organizatorów Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej w Lublinie. Był również prodziekanem Wydziału Ogrodniczego, członkiem wielu komisji wydziałowych i senackich uczelni, komisji przy Wojewodzie Lubelskim oraz Spółdzielni Ogrodniczej. Reprezentował społeczność akademicką w Komitecie Nauk Ogrodniczych PAN oraz w Radzie Naukowej Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach, przez wiele lat był też przewodniczącym Lubelskiego Oddziału

Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, ponadto brał udział w pracach KBN nad oceną projektów badawczych. Dorobek naukowy prof. dr. hab. Mariana Kossowskiego jest bardzo bogaty, obejmuje wiele publikacji naukowych. Profesor miał ogromną intuicję w wyborze tematów badawczych, nierzadko były to tematy podejmowane w Polsce po raz pierwszy. Szczególnym zainteresowaniem Profesora cieszyły się rośliny: seler naciowy i korzeniowy, papryka, kukurydza cukrowa, cebula, fasola szparagowa i na suche nasiona, a także pomidor. Ogromną pasją Profesora była również dydaktyka i praca ze studentami – zawsze powtarza, że od młodych lat chciał być nauczycielem. Organizował i prowadził wykłady w ramach Uniwersytetów Ludowych, kształcąc mistrzów oraz instruktorów warzywnictwa. Był i nadal jest nauczycielem wyjątkowym, ciepłym, spokojnym, wyrozumiałym, umiejącym przekazać swoją wiedzę, pasję i zamiłowanie do ogrodnictwa. Wzbudzał zainteresowanie, tym bardziej że zawsze mówił z dużym zaangażowaniem, a ponadto cechowała go łatwość, swoboda i lekkość wypowiedzi. Prof. dr. hab. Marian Kossowski był opiekunem 4 przewodów habilitacyjnych, promotorem 6 prac doktorskich i ponad 120 prac magisterskich. Recenzował ponad 20 prac doktorskich i rozpraw habilitacyjnych, opiniował wiele wniosków na tytuły naukowe profesora. Za działalność naukową i dydaktyczną Profesor otrzymał wielokrotnie nagrodę Rektora AR w Lublinie, trzykrotnie nagrodę Ministra Edukacji Narodowej, został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, jest członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. Pan Profesor jest szczerym i gorącym patriotą – te wartości zawsze próbował przekazać młodszemu pokoleniu, a informację o jego wykładzie na temat odzyskania niepodległości, wygłoszonym na zajęciach w czasie stanu wojennego, podało nawet Radio Wolna Europa, oczywiście bez wymienienia nazwiska.

*Robert Gruszecki
Fot. Andrzej Sałata*

Prof. Marian Kossowski w otoczeniu rodziny i przyjaciół

Mobilność pracowników Wydziału Agrobioinżynierii w ramach programu ERASMUS+ w Grecji – University of Thessaly

W dniach 22–29 września 2023 r. dr Aneta Jarosz-Angowska z Katedry Ekonomii i Agrobiznesu oraz dr Agnieszka Komor, dr Wioletta Wróblewska i dr Anna Goliszek z Katedry Zarządzania i Marketingu uczestniczyły w wyjeździe STT w ramach Erasmus+ na University of Thessaly (Parnepistimio Thessalias). Uniwersytet funkcjonuje w kilku miejscowościach regionu Tesalii w Grecji. Główny jego kampus mieści się w mieście Volos, a kampusy regionalne zlokalizowane są w miastach: Larissa, Karditsa, Tricala i Lamia. Pracownicy wydziału gościli na wydziale Business Administration, Technological Education Institute of Thessaly.

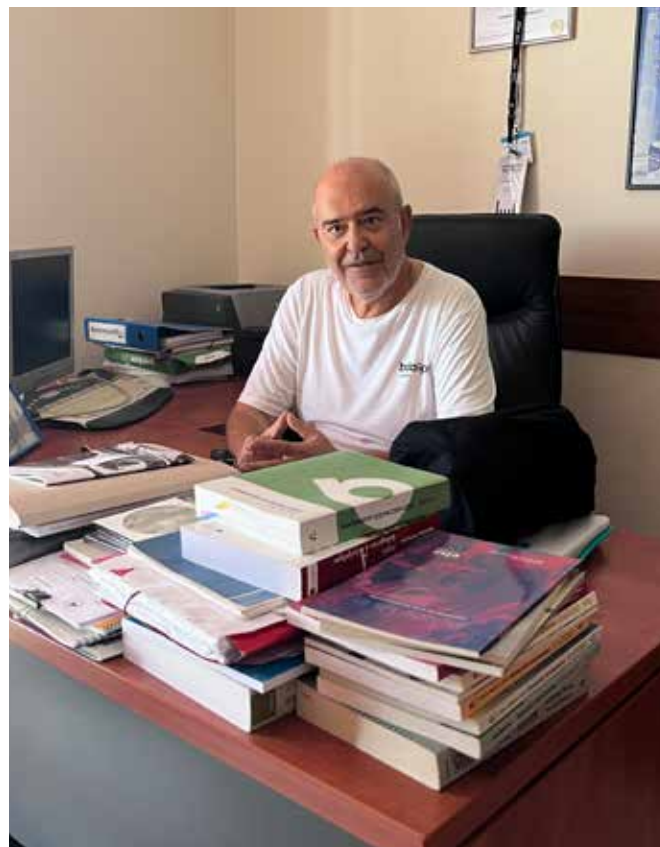
Celem mobilności było zdobywanie i doskonalenie wiedzy, kompetencji i umiejętności związanych z pracą wykonywaną w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, doskonalenie kompetencji zawodowych w zakresie zarządzania projektami, wymiana doświadczeń dydaktycznych i naukowych w zakresie trendów konsumenckich i jakości życia oraz uwarunkowań rozwoju rolnictwa i biogospodarki.

W trakcie pobytu nawiązano współpracę z prof. Kleanthisem Sirakoulisem. Zainteresowania badawcze profesora skoncentrowane są na m.in. metodologii planowania i monitorowania projektów rozwojowych w społecznościach lokalnych, zarządzaniu projektami, harmonogramowaniu projektów, kontroli i realizacji projektów oraz statystyce i badaniach operacyjnych.

Podczas szkolenia zapoznano się z nowoczesnymi metodami zarządzania projektami rozwojowymi, wymieniano doświadczenia w zakresie badań trendów konsumenckich w Polsce i Grecji oraz determinujących je czynników. Szkolenie umożliwiło dzielenie się wiedzą na temat stosowanych analiz porównawczych i metod oceny konkurencyjności rolnictwa, agrobiznesu i biogospodarki w kontekście handlu międzynarodowego. Ponadto zapoznano się z dobrymi praktykami zarządzania jakością życia w społecznościach lokalnych. Ważnym aspektem wyjazdu było poszukiwanie możliwości współpracy naukowej oraz prowadzenia w przyszłości wspólnych badań. W trakcie pobytu przedyskutowano możliwości kooperacji w obszarze ekonomii i agrobiznesu oraz realizacji

Spotkania z nauczycielami i pracownikami University of Thessaly

Profesor Kleanthis Sirakoulis, Department of Business Administration, University of Thessaly

Kampus University of Thessaly

wspólnych publikacji dotyczących porównania konkurencyjności rolnictwa i obszarów wiejskich krajów UE, w szczególności Polski i Grecji. Szkolenie zapewniło wzrost kompetencji naukowo-dydaktycznych w zakresie m.in. nowoczesnych metod zarządzania, pracy w zespołach międzynarodowych oraz doskonalenie kompetencji językowych w komunikacji interpersonalnej.

Pracownice Wydziału w trakcie pobytu m.in. zwiedziły obiekty i pracownie w School of Economics and Business, School of Technology, brały udział w spotkaniach z nauczycielami z Department of Business Administration oraz pracownikami biura Erasmus+, prezentowały ofertę naukową i dydaktyczną Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Mamy nadzieję, że spotkania te zaowocują wzajemną współpracą między uczelniami oraz pracownikami w zakresie wspólnych badań i publikacji.

W napiętym grafiku spotkań udało się wygospodarować trochę czasu na zwiedzanie wybranych zabytków, malowniczych krajobrazów regionu Tesalia oraz posmakowanie lokalnej kuchni.

*Wioletta Wróblewska, Aneta Jarosz-Angowska,
Agnieszka Komor, Anna Goliszek*

Port w Volos nocą

Prof. dr hab. dr h.c. Ewald Sasimowski (1923–2012)

W setną rocznicę urodzin prof. Ewalda Sasimowskiego pragniemy upamiętnić postać wybitnego polskiego hipologa związanego przez 45 lat z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie. Profesor doktor habilitowany doktor honoris causa Ewald Sasimowski był wychowawcą wielu pokoleń naukowców oraz praktyków i miłośników koni.

Urodził się 23 lipca 1923 r. w Borowiu koło Garwolina, gdzie ojciec Profesora był kierownikiem szkoły noszącej obecnie jego imię. W 1939 r. prof. Ewald Sasimowski ukończył Państwowe Gimnazjum w Siennicy koło Mińska Mazowieckiego. W czasie II wojny światowej, aby uniknąć wywózki do Niemiec, pracował w gospodarstwie rolnym ojca, gdzie posługiwał się końmi. Na tajnych kompletach uczył się w liceum w Garwolinie. W roku 1944 rozpoczął studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Był studentem, a od III roku studiów równocześnie młodszym asystentem nestora polskiej zootechniki, prof. Romana Prawocheńskiego, seniora w Katedrze Ogólnej Hodowli Zwierząt.

W latach 1948–1953 pracował w Stadzie Ogierów w Białce koło Krasnegostawu na stanowisku zastępcy kierownika, inż. Jana Pszczołowskiego, pełniącego obowiązki inspektora stadnin państwowych. Zapoznał się z hodowlą i chowem koni w woj. lubelskim. Wielką sympatią obdarzył konie małopolskie.

Gdy z Wydziału Rolnego UMCS wyłoniono w 1953 r. nowy Wydział Zootechniczny (którego 70-lecie obchodzimy w tym roku), został zatrudniony jako starszy asystent w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt. Całą swoją dalszą pracę zawodową (40 lat) związał z lubelską uczelnią – utworzoną w 1955 r. Wyższą Szkołą Rolniczą, przekształconą w Akademię Rolniczą, a następnie w Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie.

Jako naukowiec i praktyk Profesor zajmował się hodowlą, użytkowaniem i żywieniem niemal wszystkich ras koni w kraju. Stopień doktora uzyskał w 1959 r. na podstawie monografii dotyczącej konia garwolińskiego. Będąc zwolennikiem standaryzowanej oceny ogierów w próbach polowych, opracował metodykę i sprzęt do prób użyteczności ogierów w zaprzęgu, co przez wiele lat było obowiązujące dla wszystkich ras koni w Polsce. Było to podstawą do uzyskania w 1962 r. stopnia naukowego docenta (obecnie doktora habilitowanego) nauk rolniczych w zakresie hodowli zwierząt. W 1969 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1975 r. profesora zwyczajnego. Prof. dr hab. Ewald Sasimowski był uznanym autorytetem w środowiskach naukowych i hodowlanych zajmujących się końmi. Pełnił ważne funkcje na lubelskiej uczelni i w kraju: był kierownikiem Zakładu Hodowli Koni od momentu jego utworzenia w 1963 r. przez 15 lat, przez 18 lat dyrektorem Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej, dziekanem Wydziału Zootechnicznego przez dwie kadencje, a w latach 1969–1972 rektorem Akademii Rolniczej. Był także prezesem, a następnie członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa

Zootechnicznego, przewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych. W latach 1981–1990 był koordynatorem badań hipologicznych w całej Polsce.

W swojej działalności naukowej wykazał wiele inwencji, nowatorskich inicjatyw i starań mających na celu dobro nauki i środowiska akademickiego. Profesor był autorem 322 publikacji, w tym 132 prac oryginalnych, 16 podręczników, skryptów i broszur, a także twórcą 10 patentów i wzorów użytkowych. Jego podręcznik pt. „Zarys szczegółowej hodowli zwierząt” został wydany również w języku angielskim. Profesor wypromował kilkudziesięciu magistrantów, 10 doktorów, a 8 jego wychowanków zostało profesorami zwyczajnymi lub nadzwyczajnymi.

Jako kierownik i wychowawca był wymagający, ale życzliwy, bardzo zainteresowany rozwojem naukowym podwładnych, ale także ich problemami osobistymi. Sam był tytanem pracy, najwięcej wymagającym od siebie. Jego popularnym powiedzeniem było „...nie meldować o trudnościach – meldować o wykonaniu zadania...”, ale w razie trudności sam starał się je pokonać. Inne, znacznie bardziej przyjemne, powiedzenie Profesora brzmiało „...dziękuję w imieniu koni (lub służby)”. Profesor Sasimowski był człowiekiem skromnym i prawym, szanował ludzi solidnej pracy. Doskonale porozumiewał się zarówno z osobistościami świata nauki, jak i pracownikami fizycznymi czy rolnikami, z którymi stykał się w pracy zawodowej i społecznej.

Poza aktywnością naukową udzielał się szczególnie w organizacjach i zespołach związanych z hodowlą koni: przez 18 lat był prezesem Lubelskiego Związku Hodowców Koni, wiceprezesem Polskiego Związku Hodowców Koni, przewodniczącym Zespołu Hodowli Koni Rady Naukowej przy Ministerstwie Rolnictwa i wieloletnim członkiem tego Zespołu.

Profesor Ewald Sasimowski był autorytetem w środowisku hipologów również za granicą. Przez dwie kadencje był wiceprzewodniczącym Komisji Produkcji Koni Europejskiej Federacji Zootechnicznej. Posługiwał się językami: niemieckim, rosyjskim

i angielskim. Nawiązał liczne bezpośrednie i korespondencyjne kontakty z naukowcami i praktykami z zakresu hodowli i użytkowania koni zarówno w Zachodniej Europie i Ameryce Północnej, jak i krajach byłego Związku Radzieckiego. W czasie konferencji naukowych i innych wyjazdów poznał wiele zagranicznych stadnin koni i ośrodków badawczych. Zdobytą wiedzę dzielił się z polskim środowiskiem koniarzy poprzez liczne artykuły w periodykach naukowych i hipologicznych.

W okresie pracy na stanowisku rektora w latach 1969–1972 podjął kilka inicjatyw, których efekty możemy obserwować także współcześnie. Na przykład jego pomysłem było przeniesienie Akademii Rolniczej z centrum Lublina do kampusu w dzielnicy Felin. Na początku lat 70. ubiegłego wieku powstał projekt, w którym obok budynków dydaktycznych i akademików znalazł się także Ośrodek Jeździecki ze stajniami, hipodromem i krytą ujeżdżalnią. Rektor Sasimowski powołał w 1973 r. w ramach AZS AR sekcję jeździecką ulokowaną w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym Felin. Studenci Zootechniki mieli możliwość jazdy konnej w ramach zajęć WF. Profesor przed odejściem na emeryturę w 1995 r. zainspirował ówczesnego kierownika Katedry Hodowli i Użytkowania Koni prof. Mariana Kapronia do utworzenia w ramach Wydziału Zootechnicznego specjalności hodowla koni i jeździectwo, którą następnie przekształcono w jedyny w Polsce kierunek hipologia i jeździectwo działający na naszej uczelni.

Profesor Sasimowski na początku lat 70. XX w. na bazie Gospodarstwa Doświadczalnego w Felinie rozpoczął doświadczalną hodowlę pierwszej polskiej rasy kuców, które od miejsca swego powstania otrzymały nazwę „felińskie”.

Przez 28 lat nadzorował hodowlę kuców felińskich, a z zespołem pracowników Zakładu Hodowli i Użytkowania Koni prowadził nad tą populacją badania, których efektem były liczne publikacje zbiorowe i indywidualne.

Kuce felińskie są obecnie znane i cenione w całym kraju jako wierzchowce do nauki jazdy, udziału w sporcie jeździeckim, a także do rekreacji, hipoterapii i pracy w zaprzęgu. Hodowla rozwijała się w GD Felin, a następnie u dzierżawców i hodowców na Lubelszczyźnie i w Polsce poprzez współpracę z Polskim Związkiem Hodowców Koni, szczególnie z Kołem Hodowców Kuców Felińskich przy Lubelskim Związku Hodowców Koni.

Populacja krajowa kuców felińskich liczy ponad 1000 osobników, w Polskiej Księdze Kuców powołanej w 2010 r. zostały one wpisane jako odrębna sekcja rasowa. Profesor objął

1999 r. z og. Harpun kf własnej hodowli

opieką naukową rezerwatową hodowlę koników polskich w Roztoczańskim Parku Narodowym (RPN), introdukowanych tam w 1982 r. Razem z zespołem opublikował kilka prac m.in. na temat naturalnego behawioru koni. Był inicjatorem utworzenia ostoi konia biłgorajskiego w Lasach Janowskich. W 1991 r. Senat Akademii Rolniczej w Lublinie przyznał prof. Ewaldowi Sasimowskiemu tytuł doktora honoris causa. Profesor Sasimowski został także odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem im. Tadeusza Vetulaniego.

Profesor zawsze był niezwykle aktywny i pracowity. Kuce felińskie hodował również prywatnie. Mimo swojej pozycji i wieku bardzo chętnie osobiście obsługiwał konie i użytkował w pojazdach i na roli. Na wakacje wyjeżdżał do rodzinnego Borowia z koniem, a w Lublinie utrzymywał w pobliżu domu kuce i różnorakie małe zwierzęta: psy, gołębie, szynszyle, a nawet kozy i owce. Obcowanie z nimi i obsługa dawały mu radość i energię. Niezwykłemu oddaniu rodzinie dał wyraz, gdy przeżył tragedię śmierci najmłodszego, 20-letniego syna w wyniku nieuleczalnej choroby. Opiekował się nim osobiście do ostatnich chwil jak najlepsza i najczulsza pielęgniarka. Wykazał się przy tym ogromnym hartem ducha.

Profesorowi E. Sasimowskiemu zawsze były bliskie sprawy polskiej wsi, rolników i ich koni. Z myślą o nich, mając już 80 lat, założył w 2003 r. Polskie Stowarzyszenie Użytkowników i Przyjaciół Koni Roboczych oraz Konnych Producentów Żywności Ekologicznej, którego był prezesem do 2009 r. Stowarzyszenie przyjęło imię Profesora Ewalda Sasimowskiego.

Na emeryturze Profesor nie wycofał się ze współpracy z Katedrą Hodowli i Użytkowania Koni, służąc dalej swoją wiedzą i doświadczeniem. Do końca życia był zainteresowany hodowlą koni w Polsce, a zwłaszcza stanem hodowli kuców felińskich, kontaktował się z wieloma hodowcami, uczestniczył w czempionatach hodowlanych tej rasy, ostatni raz w 2010 r., w wieku 87 lat.

Profesor Ewald Sasimowski zmarł w Lublinie 16 kwietnia 2012 r. w wieku 89 lat.

Dokonania Pana Profesora i wdzięczna pamięć o nim pozostaną z nami na zawsze.

W imieniu wychowanków i współpracowników

Ryszard Kolstrung

Anna Stachurska

2010 r. Prof. Ewald Sasimowski z czempionem ogier Graham kf

Sieć badawcza uczelni przyrodniczych na rzecz rozwoju polskiego sektora mleczarskiego

Projekt badawczy w ramach programu Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego

5 października 2023 r. w Warszawie minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek, sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rafał Romanowski, prezesi spółdzielni mleczarskich oraz rektorzy sześciu uczelni przyrodniczych podpisali list intencyjny w sprawie pilotażowego programu „Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego”. Z ramienia UP w Lublinie – lidera powstałej sieci badawczej uczelni przyrodniczych – dokument podpisał rektor prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk. „Dla nas ten projekt jest wyjątkowy – pokazuje, że nauka może być powiązana z gospodarką, nauka może być powiązana z biznesem, nauka może i powinna tworzyć dla rozwoju, dla społeczeństwa, dla nas wszystkich” – powiedział rektor Krzysztof Kowalczyk.

Do 2027 r. na pilotaż programu zostanie przeznaczonych 100 mln złotych.

Badania będą realizowane w trzech obszarach. Obszar I – Panel nowatorskich badań do analizy surowca i wyrobu mleczarskiego w kierunku poprawy jego bezpieczeństwa, jakości, walorów prozdrowotnych. Obszar II – Innowacyjne rozwiązania wspierające

działania pro środowiskowe polskich zakładów mleczarskich. Obszar III – Popularyzowanie spożycia wyrobów mleczarskich oraz opracowanie innowacyjnego modelu upowszechniania nowej wiedzy o produktach mleczarskich w aspekcie ich właściwości prozdrowotnych. LEAD

Głównym celem programu jest przeprowadzenie badań naukowych wspierających sektor mleczarski w zakresie innowacyjnej i bezpiecznej produkcji, przy zachowaniu dobrych praktyk na rzecz ochrony środowiska w aspekcie postępujących zmian klimatycznych. „Sieć badawcza uczelni przyrodniczych na rzecz rozwoju polskiego sektora mleczarskiego – projekt badawczy” ma za zadanie bezpośrednią i ścisłą współpracę z zakładami mleczarskimi, aby tworzyć innowacyjne produkty, a także odpowiednie warunki do rozwoju sektora mleczarskiego.

W sieci badawczej uczestniczą: Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Projekt skierowany jest do całego sektora mleczarskiego w Polsce. Wraz z uczelniami wchodzącymi w skład sieci badawczej list intencyjny podpisały: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie, Spółdzielnia Mleczarska SPOMLEK, Spółdzielnia Mleczarska MLEKPOL, Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA, Grupa POLMLEK, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łowiczu, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sierpcu.

Rozmawiamy z liderem projektu dr. hab. Bartoszem Sołowiem, prof. uczelni, prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą UP w Lublinie.

! Dlaczego mleczarstwo?

Mleczarstwo to pierwszy krok. Minister zapowiedział podczas spotkania w MEiN, że jeżeli ten projekt się powiedzie, to będzie można pójść dalej i wesprzeć badawczo inne sektory produkujące żywność. Polska jest producentem bardzo dobrych wyrobów z mleka i mięsa, o których trzeba więcej mówić.

! Co ta współpraca da gospodarce?

Narzędzia do wytwarzania innowacyjnych wyrobów. Uczelnie przyrodnicze łączą się w siłę, współpracując ze sobą i wykorzystując potencjał kadrowy i badawczy.

Pierwszy obszar w projekcie dotyczy nowych metod badawczych służących ocenie obecnych surowców i produktów

W Krakowie podczas konferencji otwierającej projekt SUP-RIM
Fot. Archiwum własne

komercyjnych wytwarzanych przez zakłady, ale będą to też wytyczne do produkcji nowych wyrobów o prozdrowotnych właściwościach. Naukowcy dysponują wiedzą o różnych interakcjach między składnikami i są w stanie przekazać ją, tworząc tzw. „bazę wiedzy” dla całego sektora mleczarskiego. Uczelnie, prowadząc badania, analizując produkty, będą dostarczać do takiego „tygla” nowe informacje, a zakłady mleczarskie będą mogły je wykorzystać w produkcji nowych czy ulepszonych wyrobów, o właściwościach funkcjonalnych i prozdrowotnych. Będą powstawać produkty dedykowane różnym grupom – np. osobom starszym, juniorom czy osobom z różnymi schorzeniami – z myślą o tym, aby były wykorzystywane w prewencji różnych chorób cywilizacyjnych. Powstaną produkty również dla sportowców. Wpłyne to pozytywnie na gospodarkę i poprawi też kwestie eksportowe. Zaczynamy wykonywać badania dotyczące trendów konsumpcyjnych w Polsce, Europie i na świecie. Jak powiedzieli przedstawiciele zakładów mleczarskich, nie było do tej pory prowadzonych szerokich badań dotyczących preferencji i trendów w różnych regionach Polski czy Europy i krajach pozaeuropejskich. Jeśli zakłady mleczarskie dostaną taki „feedback” od nas, będą mogły podążać za preferencjami konsumentów i sprzedaż oraz wyjście z produktami poza Polskę będzie zdecydowanie łatwiejsze.

! Jak wygląda podział badań między uczelniami?

Każda uczelnia pokazuje, co ma najlepszego. Nowoczesną aparaturę, doskonałą kadrę badawczo-dydaktyczną.

Uczelnie uczestniczące w projekcie częściowo dysponują podobną aparaturą, ale oczywiście różnicują się na zasadzie komplementarności, wzajemnie wypełniając pewne luki. Jest sześć uczelni partnerskich, a zakładów mleczarskich o wiele więcej. Jesteśmy również w stanie podzielić badania regionami. Na przykład Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, który odpowiada głównie za promocję projektu wraz z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu, będzie spajał na stronie projektu „SUP-RIM” (akronim projektu) podstrony wszystkich uczelni „Sieci”. Zakłady mleczarskie oprócz wyboru badań, które oferują uczelnie, będą mogły też wpisać, czego jeszcze od nas oczekują. Po pierwszych rozmowach z sektorem mleczarskim właściwie wiemy już, jakiego typu badania są istotne dla zakładów. Oczywiście możemy współpracować z innymi uniwersytetami, spoza grupy 6 uczelni, lub z instytutami badawczymi.

! Czy to jest projekt interdyscyplinarny?

Tak, dlatego że są trzy obszary. Pierwszy to jest panel nowatorskich badań do analizy surowca oraz wyrobu gotowego i one będą wykonywane przez pracowników Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii, Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, dodatkowo z Wydziału Inżynierii Produkcji. Będzie też zaangażowany Wydział Agrobiotechnologii ze względu na aspekt związany z drugim obszarem działania – śladem węglowym. Za chwilę każdy z zakładów mleczarskich i dostawcy mleka będą musieli oszacować swój ślad węglowy. Stworzona zostanie do tego bezpłatna aplikacja. Pracownicy z naszego Wydziału Agrobiotechnologii będą odpowiedzialni za zmniejszenie śladu węglowego np. poprzez zatrzymywanie dwutlenku węgla w glebie i roślinach. Będzie sprawdzany również wpływ sezonowości oraz pasz na jakość mleka. Drugi obszar to również działanie pracowników z Wydziału

Prorektor Bartosz Sotowiej
Fot. Katarzyna Ognik

Inżynierii Produkcji dotyczące doczyszczania ścieków pochodzących z zakładów mleczarskich, kwestie zwracania wody itp. W trzecim obszarze dotyczącym popularyzacji spożycia wyrobów mleczarskich również będą współpracować pracownicy różnych wydziałów. Warto dodać, że stworzone zostały interdyscyplinarne grupy robocze we wszystkich trzech obszarach spośród wszystkich uczelni wchodzących w skład „Sieci”. To pokazuje, że współpracujemy, a nie konkurujemy. Podczas konferencji 22 listopada w Krakowie zaprezentowaliśmy światu mleczarskiemu nasz projekt, włącznie z prezentacją strony projektowej, i jak on działa od strony technicznej.

! Prowadzone badania będą miały wpływ na publikacje czy na wdrożenia?

Na pewno powstaną z tego publikacje. W interdyscyplinarnych zespołach będą tworzone artykuły dotyczące wspomnianych trzech obszarów projektowych. Wdrożenia myślę, że też. Wszystko co będzie się działo posłuży wykorzystaniu dalszej współpracy między uczelniami, na której zależy kierownikom merytorycznym ze wszystkich uniwersytetów. Mamy nadzieję, że po zakończeniu projektu również współpraca z zakładami mleczarskimi nie ustanie. A być może w przyszłości nawet wdrożenia komercyjne, wspólne patenty ujrzą światło dzienne. Jest to cel długofalowy projektu.

Po wizytach w zakładach mleczarskich dostajemy dodatkowo informacje o zainteresowaniu doktoratami zamawianymi, wdrożeniowymi. Mamy już kilku chętnych ze strony sektora mleczarskiego. Dodatkowo wchodzi w grę wykonywanie wspólnych prac magisterskich czy inżynierskich. Ponadto zakłady deklarują, że chętnie przyjmą na praktyki studentów i doktorantów, co może wiązać się z późniejszym ich zatrudnieniem w sektorze mleczarskim.

Rozmawiała Monika Jaskowiak

Złoty jubileusz

Dzięki przychylności władz uczelni 14 września 2023 r. odbyła się uroczystość wręczenia złotych dyplomów lekarzom weterynarii rocznika 1967–1973. Spotkanie rozpoczęło mszą świętą w kościele akademickim KUL celebrowaną przez kapelana Uniwersytetu Przyrodniczego

Fot. Alicja Jaroszewska

ks. Mariusza Nakoniecznego. Następnie uczestnicy przeszli do Sali B Collegium Veterinarium, gdzie w obecności rektora prof. dr. hab. Krzysztofa Kowalczyka, prorektor dr hab. Urszuli Kosior-Korzeckiej, prof. uczelni, i dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej prof. dr hab. Iwony Puzio rozpoczęto uroczystość i zgromadzeni odśpiewali hymn państwowy. Gorące słowa powitania wygłosili rektor i prorektor Uniwersytetu Przyrodniczego. Aktualną sytuację wydziału przedstawiła dziekan, a część historyczną powstania wydziału i przypomnienie sylwetek wybitnych postaci profesorów omówił prof. dr hab. Krzysztof Szkucik. Przypomnił on też, sięgając do starych protokołów, wyniki sesji egzaminacyjnych zgromadzonych jubilatów z lat ich studiów w katedrze, czym poruszył najgłębsze wspomnienia.

Wykład okolicznościowy pt. „Spojrzenie w przyszłość” wygłosił prof. dr hab. Piotr Silmanowicz, emerytowany profesor, długoletni kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Zwierząt.

Po wykładzie rektor w towarzystwie prorektor i dziekan wręczył zgromadzonym złote dyplomy. Oficjalną uroczystość zakończono wręczeniem kwiatów i wspólnym zdjęciem przed budynkiem Collegium Veterinarium.

Piotr Silmanowicz

Postęp w inżynierii produkcji

W dniach 19–23 września 2023 r. w Zamościu, w gościnnych progach hotelu ARTIS, odbyła się XXIII konferencja naukowa z cyklu dawnych Szkół Letnich nt. „Postęp w inżynierii produkcji”. Organizatorami konferencji były: Katedra Inżynierii i Maszyn Spożywczych oraz Katedra Biologicznych Podstaw Technologii Żywności i Pasz z Wydziału Inżynierii Produkcji UP w Lublinie, a współorganizatorem – Polskie Towarzystwo Inżynierii i Techniki Przetwórstwa Spożywcze-go SPOMASZ. Konferencja została zorganizowana i przeprowadzona w związku z projektem finansowanym przez Ministerstwo

Edukacji i Nauki w ramach programu Doskonała Nauka – Wsparcie Konferencji Naukowych. Kierownikiem projektu i jednocześnie przewodniczącą komitetu organizacyjnego była dr hab. inż. Renata Różyło, prof. UP. Ponadto w skład prezydium komitetu organizacyjnego wchodził: prof. dr hab. Dariusz Andrejko, prof. dr hab. Paweł Sobczak, prof. dr hab. Kazimierz Zawisłak oraz dr hab. inż. Ryszard Kulig, prof. UP, który pełnił funkcję sekretarza. Natomiast przewodniczącym naukowym konferencji był prof. dr hab. inż. Józef Grochowicz, dr h.c.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał rektor prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk, który w ciepłych słowach przywitał wszystkich uczestników i wyraził uznanie dla organizatorów konferencji oraz życzył owocnych obrad. Był on też moderatorem pierwszej sesji plenarnej, podczas której prof. Józef Grochowicz (emerytowany pracownik UP Lublin) wygłosił referat pt. „Wspomnienie o prof. dr. hab. Januszu Hamanie, dr h.c. multi, czł. rzecz. PAN”. Kolejny referat plenarny przedstawiła dr hab. inż. Joanna Piepiórka-Stepuk (Politechnika Koszalińska), która mówiła o aspektach mycia i dezynfekcji maszyn i urządzeń w przemyśle spożywczym. Zaprezentowane zostały również dwa referaty plenarne gości zagranicznych. Pierwszy był autorstwa prof. Regine Schönlechner (Universität für Bodenkultur Wien) i dotyczył wykorzystania w produkcji piekarniczej odmian zbóż odpornych na zmiany klimatyczne. Drugi przygotował prof. Rodrigo Penna Firme Pedrosa (Indiana University EUA) i związany był z ochroną przyrody oraz agrobiznesem w Brazylii.

Konferencja obfitowała w liczne wystąpienia z zakresu szeroko rozumianej inżynierii produkcji. W trakcie wszystkich obrad

Uroczyste otwarcie konferencji
Fot. Tomasz Guz

wygotowano 66 referatów i doniesień, które podzielono na 8 sekcji tematycznych. Wśród przedstawionych prezentacji – jako wynik aktywnej współpracy międzynarodowej – były również prace afiliowane przez ośrodki zagraniczne m.in. z Brazylii, Austrii, Ukrainy, Litwy, Czech, Słowacji, Iraku i Iranu. Po każdej sesji odbywał się panel dyskusyjny, który obejmował zarówno pytania kierowane do prelegentów i ich odpowiedzi, jak ciekawe dyskusje dotyczące problematyki danej sesji. Debaty te pozwalały na wymianę myśli oraz doświadczeń naukowych i były przede wszystkim inspiracją dla młodych naukowców, wyznaczając im kierunki dalszych badań.

W konferencji uczestniczyło 96 osób reprezentujących najważniejsze krajowe ośrodki naukowe i badawcze, skupione wokół współczesnych problemów i wyzwań w inżynierii produkcji, tj. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Politechnika Koszalińska, Politechnika Białostocka, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Politechnika Opolska, Politechnika Poznańska, Politechnika Bydgoska, Akademia Kaliska, Instytut Zootechniki – Krajowe Laboratorium Pasz, Morski Instytut Rybacki w Gdyni, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego PIB Łódź, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych w Poznaniu, Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa Vistula, Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie, Lubelska Akademia WSEI, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Politechnika Lubelska. Uczestnikami konferencji byli również przedstawiciele przemysłu, m.in. z Grupy Azoty i firmy Techcool.

Pobyt w Zamościu był także okazją do zwiedzenia najciekawszych miejsc na Roztoczu. W trakcie wycieczki krajoznawczej uczestnicy konferencji mogli podziwiać uroki szumów na Tanwi, niezwykle widoki kamieniołomu w Józefowie, a także poczuć niepowtarzalną atmosferę Zwierzyńca i zamojskiej starówki. Za

Obrady plenarne
Fot. Tomasz Guz

sprawą ciekawych i zaskakujących opowieści przewodników wycieczka stała się również cenną lekcją historii związanej z tym regionem Polski. Ważnym punktem programu konferencji był również wyjazd studyjny do zakładu Spomasz Zamość, który jest producentem urządzeń dla przemysłu spożywczego.

Konferencja odbywa się cyklicznie, co dwa lata. Następną edycja zaplanowana jest na wrzesień 2025 r. Mamy nadzieję, że będzie się ona cieszyć taką samą popularnością, jak poprzednia. Już teraz serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w tym wydarzeniu. O szczegóły prosimy pytać w Katedrze Inżynierii i Maszyn Spożywczych WIP UP.

Ryszard Kulig, Grzegorz Łysiak.

Uczestnicy konferencji podczas wizyty studyjnej w Spomasz Zamość SA
Fot. Sławomir Podgajny

Miejska Wyspa Kwietna na naszym uniwersytecie

W miastach obserwujemy coraz mniej miejsca na przestrzeń do rozwoju owadów pożytecznych, w tym szeroko rozumianych zapylaczy. Wśród tworzonych oaz zieleni wkomponowanych w nowoczesne budownictwo nadal mało miejsca zajmują rośliny kwitnące, które stanowią pożytek dla owadów. Jeśli nawet one są, nie kwitną przecież cały rok.

Pomysłem na poprawę tej sytuacji jest inicjatywa podjęta przez pracowników Katedry Ochrony Roślin Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie polegająca na tworzeniu Miejskich Wysp Kwietnych (MWK). Głównym pomysłodawcą tego przedsięwzięcia jest dr hab. Marek Kopacki, który w porozumieniu ze Szkółką Roślin Ozdobnych „Zielone Wzgórze” z Nałęczowa (właściciel Anna Wójcik-Kager) zaplanował komponowanie kwitnących przestrzeni w miastach. Inicjatywa tworzenia takich miejsc ma na celu zapewnienie owadom bytującym w miastach schronienia i stałe źródło pokarmu od wczesnej wiosny do późnej jesieni. Projekt pod nazwą Miejskie Wyspy Kwietne – Floral Urban Islands polega na sadzeniu na miejskich skwerach krzewów i bylin kwitnących sukcesywnie. Nazwa przedsięwzięcia została już zgłoszona do urzędu patentowego i obecnie chroniona jest prawami autorskimi. Pierwsza taka Miejska Wyspa Kwietna została utworzona przy budynku UP w Lublinie położonym przy ul. Leszczyńskiego 7. Materiał do nasadzeń dostarczyła Szkółka „Zielone Wzgórze”, a pracownicy Katedry Ochrony Roślin zasadzili rośliny zgodnie z zaprojektowanym wcześniej układem florystycznym. W pielęgnacji wyspy i tworzeniu hotelu dla owadów mieli swój udział również studenci kierunku ochrona roślin i kontrola fitosanitarna z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. Na skrawku zieleni przed budynkiem posadzono rośliny ozdobne, zielarskie, sukulenty, kwitnące

drzewa i krzewy, które nie wymagają intensywnej pielęgnacji ani corocznego odnawiania, a są doskonałym miejscem schronienia i rozmnażania dla małych sprzymierzeńców. W centralnej części wyspy kwietnej umieszczono hotel dla owadów.

Założeniem MWK są nasadzenia roślin kwitnących wokół centralnie zasadzonego drzewa. W naszej MWK główną rośliną jest kłokoczka południowa (*Staphylea pinnata*) nazywana krzewem różańcowym. Występuje ona również w logo projektu. Pochodzi ze środkowej i południowej Europy, jest więc drzewem rodzimym, choć dawno zapomnianym. Znosi różne warunki siedliskowe i toleruje różne stanowiska. W dawnych czasach uznawana była za roślinę miododajną, o ważnym znaczeniu gospodarczym. Ponadto drewno kłokoczki było kiedyś masowo wykorzystywane do produkcji drobnych sprzętów domowych, a jej nasiona stosowano do wyrobu biżuterii oraz różańców. Na naszej Miejskiej Wyspie Kwietnej wokół kłokoczki nasadzono różne rośliny rodzime, takie jak krwawnik pospolity, szalwia omszona, przetacznik leśny, malwa, starzec popielaty oraz wiele kwitnących bylin. Część z tych roślin uznano za gatunki inwazyjne, ale obecnie jako odmiany hodowlane są pozbawione elementu inwazyjności, wykorzystuje się je również w nasadzeniach miejskich (np. krwawnik pospolity odmiana żółto kwitnąca). Ponadto MWK jest ważnym miejscem dydaktycznym dla studentów, którzy mogą poznać nowe gatunki roślin miododajnych, tych nieco zapomnianych.

Tekst i fot. Agnieszka Jamiołkowska

Biodiversity in Agriculture

Na terenie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dn. 12–13 października br. odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Bioróżnorodność w rolnictwie”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Katedrę Ekofizjologii Bezkręgowców i Biologii Eksperymentalnej UP w Lublinie w ramach projektu „Doskonała nauka” dofinansowanego ze środków budżetu Państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki (nr projektu DNK/SP/550671/2022).

Tematyka konferencji skupiała się wokół wpływu i znaczenia bioróżnorodności flory i fauny w rolnictwie oraz związanych z nimi zagrożeń oraz wyzwań. Szczególnie istotnymi tematami, wielokrotnie poruszonymi podczas prelekcji, były zmniejszenie bioróżnorodności owadów zapylających na terenie Unii Europejskiej, czynniki wpływające na to zjawisko oraz rola zapylaczy w środowisku. W ramach konferencji przeprowadzono dwa bloki skupiające się na znaczeniu bioróżnorodności w rolnictwie oraz poświęcone tematom związanym z zapylaczami i procesem zapylania.

Pierwszy dotyczył wagi zachowania różnorodności w rolnictwie. Wykład otwierający konferencję poprowadziła dr Eva Knop z Wydziału Biologii Ewolucyjnej i Studiów Środowiskowych Uniwersytetu w Zurychu. Przedstawiła wpływ użytków rolnych i funkcji ekosystemowych na bioróżnorodność oraz jej ochronę.

Następnie prelekcję wygłosił dr Ben Woodcock z Brytyjskiego Centrum Ekologii i Hydrologii w Wielkiej Brytanii. Przedstawił on badania (prowadzone na terenie Wielkiej Brytanii) umożliwiające wnikliwe spojrzenie na modernizację w rolnictwie. Profesor Klaus Birkhofer z Wydziału Ekologii Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego Cottbus-Senftenberg w Niemczech poruszył zagadnienie przyczyn zmniejszania bioróżnorodności, opierając się na badaniach, które dotyczyły usług ekosystemowych w krajobrazach rolniczych w Europie. Profesor Paweł Sienkiewicz z Katedry Entomologii i Ochrony Krajobrazu z UP w Poznaniu przedstawił powiązania między chemizacją rolnictwa a zmniejszeniem populacji chrząszczy naziemnych. Poruszył również temat wprowadzenia działań ochronnych biegaczowatych. Doktor habilitowana Maja Boczkowska umożliwiła bliższe zapoznanie z działaniami Polskiego Banku Genów oraz samego wkładu badań nad genami roślin mającymi znaczenie w zachowaniu bioróżnorodności.

Karol Przerębski z Instytutu Hodowli i Chowu Zwierząt Wydziału Biologii i Nauk o Zwierzętach UP we Wrocławiu naświetlił konieczność zwrócenia uwagi na suplementowanie pszczoł w okresie głodu. Kontynuując temat związany z dietą pszczoły miodnej, mgr Maciej Bryś z Katedry Ekofizjologii Bezkręgowców i Biologii Eksperymentalnej UP w Lublinie przedstawił badania dotyczące wpływu diety pyłkowej z rzepaku oraz facelii na aktywność metaboliczną pszczoły miodnej.

Kończąc pierwszy dzień, jak i pierwszy blok konferencji, dr Stanisław Świtek z Katedry Agronomii Wydziału Rolnictwa, Ogrodnictwa i Bioinżynierii UP w Poznaniu przedstawił możliwe problemy, które wynikają z wprowadzania monokultur w rolnictwie. Zwrócił również uwagę na alternatywną metodę upraw, tzw. uprawę sztachetową.

Drugiego dnia konferencji rozpoczęto blok tematyczny poświęcony zapylaczom i zapyleniu.

Otworzył go wykład dr. Andersa Nielsena z Wydziału Krajobrazu i Bioróżnorodności Norweskiego Instytutu Badań nad Gospodarką. Prelegent odniósł się do skutku zmian klimatu, pestycydów i innych czynników na proces zapylania oraz same zapylacze. Przedstawiony problem oparł na badaniach prowadzonych na terenie Norwegii.

Podczas odbywającej się przerwy zostały wyświetlone postery przygotowane przez uczestników konferencji. Plakaty przedstawiały tematykę związaną bezpośrednio z owadami zapalającymi, a także wpływ, jaki wywierają one na agrobiznes.

Na zakończenie konferencji prelekcję poprowadził Johannes Visser z Laboratorium Agroekologii Université Libre de Bruxelles (ULB) w Belgii. Poruszył temat fragmentacji siedlisk oraz wpływu intensyfikacji rolnictwa na zapylacze.

Po dyskusji podsumowano dwa dni konferencji, a organizatorzy podziękowali uczestnikom za naukowy/merytoryczny wkład w tworzenie wydarzenia.

Podczas konferencji zaprezentowano 30 doniesień, uczestniczyło w niej 60 osób.

*Anna Gryboś, Patrycja Staniszevska
Fot. Alicja Jaroszevska*

Zespół Katedry Ekofizjologii Bezkręgowców i Biologii Eksperymentalnej wraz z zagranicznymi prelegentami

Halowe Zawody Regionalne i Towarzyskie w Skokach oraz Felin Hobby Horse

W dniach 28–29 października 2023 r. w Ośrodku Jeździeckim Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie odbyły się Halowe Zawody Regionalne i Towarzyskie w Skokach oraz zawody Felin Hobby Horse.

W zawodach wzięło udział łącznie około 120 koni, przez dwa dni rozegrano 16 konkursów, w tym pięć towarzyskich o wysokości przeszkód od 50 do 120 cm. Komisja sędziowska oceniła zawodników w konkursach z trafieniem w normę czasu,

dwufazowych i zwykłych. Zwycięzcy otrzymali pamiątkowe puchary oraz nagrody.

W sobotnich zawodach triumfowali:

klasa L: Filip Prażmo – klacz Juna,

klasa P: Agata Zaciera – wałach Calimero A,

klasa N: Robert Dubel – wałach Diabło.

W niedzielnych konkursach najlepsze okazały się:

klasa L i P: Gracja Kruk – klacz Droma,

klasa N: Agata Zaciera – wałach Calimero A,

Swoją kolejną odsłonę miały również zawody Felin Hobby Horse. Rozegrano w nich cztery konkursy, w tym konkurs potęgi skoku. Triumfował w nim Konrad Duk, pokonując wysokość 120 cm. Dodatkowo rozegrano konkurs specjalny na najlepsze przebranie dla jeźdźcy, w którym najlepsza okazała się Karolina Dylczyk.

Zaangażowaniem i pracowitością wykazali się studenci hipologii i jeździectwa, którzy przez dwa dni trwania zawodów pomagali we wszystkich czynnościach organizacyjnych.

Organizatorem wydarzenia była Katedra Hodowli i Użytkowania Koni Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, partnerem wydarzenia był Totalizator Sportowy Lotto.

Izabela Wilk, Ewelina Tkaczyk

Fot. Paulina Pater, Barbara Ścibior

GIS Day na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie

15 listopada 2023 r. bramy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie otworzyły się dla entuzjastów geoinformatyki podczas corocznego wydarzenia znanego jako GIS Day. Spotkanie przyciągnęło ponad 120 uczestników, głównie ze szkół średnich w Lublinie (Państwowe Szkoły Budownictwa i Geodezji im. Hieronima Łopacińskiego), Chełmie (Zespół Szkół Budowlanych i Geodezyjnych), Zwierzyńcu (Technikum im. Jana Zamoyskiego) oraz Janowie Lubelskim (Zespół Szkół im. Wincentego Witosy) i stanowiło doskonałą okazję do zgłębienia tajników geodezji, kartografii i innych dziedzin związanych z systemami informacji geograficznej.

Ten dzień zostanie zapamiętany jako czas pełen inspirujących doświadczeń, skupiających się na najnowszych trendach i badaniach w dziedzinie GIS. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Geodezyjne Koło Naukowe „Equator”, Katedrę Inżynierii Środowiska i Geodezji we współpracy z Katedrą Łąkarstwa i Kształtowania Krajobrazu, a odbyło się pod patronatem Esri Polska, TPI (wiodący dostawca nowoczesnych technologii pomiarowych) oraz Wojewódzkiej Inspekcji Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego w Lublinie.

W tym roku spotkanie odbyło się w Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowym Nowych Technik i Technologii w Inżynierii Rolniczej Wydziału Inżynierii Produkcji. Pierwszym punktem programu były prezentacje, podczas których prelegenci podzielili się swoją wiedzą oraz doświadczeniem z obszaru GIS oraz geodezji i kartografii. Lubelski wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego w Lublinie mgr inż. Marek Kłopotek wygłosił wykład pt. „Jak zostać geodetą”. Przedstawiciel firmy TPI mgr inż. Karol Derejczyk przybliżył tematykę dotyczącą „Nowoczesnych rozwiązań pomiarowych w geodezji”. Dr Kamil Nieścioruk wprowadził uczestników wydarzenia w zakres „Cyfrowej przestrzeni. Krainy błędów, cenzury i wrażliwych danych”. Natomiast dr Szymon Chmielewski zabrał uczestników „Z GIS-em w kosmos”. Na koniec prezentacji członkowie Geodezyjnego Koła Naukowego „Equator” – Magdalena Sławińska i Seweryn Stachula – zaznajomili uczestników z działalnością koła naukowego i jego dotychczasowymi osiągnięciami, przedstawiając prezentację pt. „Projekty, staże, konferencje – z życia koła”. Była to znakomita okazja dla uczestników, aby dowiedzieć się więcej o nowoczesnych technologiach z zakresu geodezji i geoinformatyki oraz zobaczyć, jaki wpływ na różne aspekty życia mają te dziedziny.

Kolejnym ważnym punktem programu były warsztaty praktyczne, które zostały przygotowane przez studentów z koła naukowego oraz pracowników UP w Lublinie. Przedstawicielki koła naukowego Sylwia Bondyra, Patrycja Barańska i Weronika Dyniec przygotowały warsztaty pt. „Dane GIS – mapa powiatu w programie QGIS”, dr Kamil Nieścioruk – „Otwarte dane kartograficzne – mapa dla każdego”, dr inż. Justyna Gabryszuk – „Precyzyjne pomiary satelitarne”, dr inż. Roman Rybicki – „Cyfrowe opracowanie mapy ewidencji gruntów”. Dr inż. Radomir Obroślak przedstawił możliwości naziemnego skaningu laserowego TLS („Skaning laserowy

Zwycięski zespół geopodchodów z Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie wraz z członkami Geodezyjnego Koła Naukowego „Equator”
Fot. Aleksandra Szydłowska

– chmura możliwości”), a mgr inż. Karol Derejczyk – sprzęt pomiarowy firmy TPI („Nowoczesne rozwiązania pomiarowe stosowane w geodezji”).

Ponadto uczestnicy mieli okazję wziąć udział w geopodchodach. To nietypowa forma rozrywki, która pozwoliła uczniom na sprawdzenie zdobytej wiedzy. Rozwiązywali zagadki i wykonywali zadania pomiarowe, rozwijając umiejętności korzystania z danych przestrzennych w praktyce. Dla najlepszych i najsukuteczniejszych przewidziano upominki.

Oprócz zapoznania się z teorią osoby biorące udział w GIS Day miały możliwość bezpośredniego kontaktu ze sprzętem geodezyjnym oraz specjalistycznym oprogramowaniem. Zajęcia praktyczne pozwoliły uczestnikom lepiej zrozumieć, jak działa świat GIS w rzeczywistości.

GIS Day na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie nie tylko dostarczył uczestnikom cennej wiedzy z zakresu geoinformatyki, ale także stworzył okazję do nawiązania kontaktów, wymiany doświadczeń oraz poszerzenia horyzontów zawodowych. To wydarzenie stanowiło świetne środowisko do rozwijania pasji związanych z GIS i inspirowania kolejnych pokoleń geoinformatyków.

*Aleksandra Szydłowska, Natalia Słomka
(Geodezyjne Koło Naukowe „Equator”)*

*Patrycja Pochwatka
(zastępca opiekuna Geodezyjnego Koła Naukowego „Equator”)*

Fot. Janusz Nowak

PRASY ZWIJAJĄCE

Janusz Nowak
Wojciech Przystupa

Prasy zwijające, ze względu na kształt i nieskomplikowany sposób formowania bel, stanowią główne ogniwo w technologiach kisenia pasz zbieranych w postaci zagęszczonej. Bezproblemowe owijanie bel (sznurkiem, siatką lub folią) w komorze ich formowania stało się przesłanką do podjęcia produkcji specjalistycznych maszyn do zbioru różnych materiałów rolniczych takich jak: bawełna, len, trzcina, wierzba energetyczna, miskantus. Natomiast odrębną grupę stanowią maszyny bez funkcji zbierania: stacjonarne prasy zwijające oraz prasoowijarki. Drużę z wymienionych maszyn stosuje się zwykle w technologii zakiszania odpadów przemysłu spożywczego lub przygotowania do transportu odpadów komunalnych (opakowania foliowe, kartonowe, odzież, opony). Odrębną grupę pras zwijających stanowią te, do napędu których stosuje się ratraki.

Amerykańska firma Vermeer Corporation jest producentem samojezdnych pras zwijających o symbolu ZR5-1200, w których komorze roboczej można formować bele o objętości od 1 do 4,1 m³. Komorę roboczą maszyn stanowią dwie napędzane rolki i 8 pasów. Aby zapewnić duże zagęszczenie formowanych bel, zastosowano podwójny system napinania pasów. Należy dodać, że zestaw pasów komory roboczej tych maszyn składa się z 4 pasów krótkich (13,5 m) i 4 pasów długich (13,7 m). Do zalet tych pras należy zaliczyć przede wszystkim: znaczną wydajność (do 75 bel w ciągu godziny) oraz duże zagęszczenie bel. Pierwsza z wymienionych zalet wynika z: odpowiedniej mocy silnika Cummins Stage V4.5L (149 kW), dużej przepustowości podbieracza oraz zwrotności maszyny. Szeroki podbieracz maszyny jest wyposażony w przestawiane palce oraz wychyłany podajnik napędzany hydraulicznie, którego zadaniem jest wymuszanie przepływu zbieranego materiału do komory formowania beli. Nie bez znaczenia jest również prędkość transportowa maszyny, która może wynosić 48 km·h⁻¹. Komfortowa kabina zapewnia dogodne warunki pracy operatorowi.

Samojezdna prasa ZR5-1200 podczas zbioru siana
<https://www.youtube.com/watch?v=kbFB-874lrE&t=71s>

Wyposażona jest w dwie kamery – kontroli pracy podbieracza i klapy komory roboczej. System automatycznego owijania bel skracą tę czynność do niezbędnego minimum. Po osiągnięciu przez belę odpowiedniego wymiaru maszyna automatycznie zatrzymuje się i rozpoczyna się owijanie. Po zakończeniu tego zabiegu otwiera się kłapa tylna i bela jest wyrzucana na zewnątrz maszyny.

W grupie samojezdnych pras zwijających na uwagę zasługują maszyny oferowane przez francuską firmę Dehondt Technologies. Są one przeznaczone do zbioru lnu z pokosów. Prasy oznaczone symbolem EA512-C są wyposażane w pojedynczy zespół podbierający, który transportuje len do komory formowania beli składającej z czterech napędzanych pasów o szerokości 16 cm. Maszyny wyposażone w dwie komory formowania beli mają dwa podbieracze, z których każdy może pracować niezależnie od siebie. W przedniej części każdego podbieracza znajduje się zestaw kopiujący, który składa się z dwóch szerokich kół fortepianiowych usytuowanych szeregowo oraz dwóch deflektorów palcowych. Deflektory są łączone z widełkami drugiego koła fortepianowego; ukośnie względem podłoża i płaszczyzny przemieszczania się kół.

Prasa dwukomorowa firmy Dehondt podczas zbioru lnu
<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=NNUVZvn1VL8>

Odległość między końcowymi elementami deflektorów wynosi 50 cm. Ich zadaniem jest wspomaganie podbierania łądy palcami przenośnika pochylego. Polega ono na zapobieganiu podrzucania zbieranego materiału przez metalowe palce przenośnika pochylego. Prowadnice prętowe, usytuowane nad powierzchnią przenośnika pochylego, zapewniają bezproblemowe dostarczanie zbieranego materiału do komory formowania beli cylindrycznej. Uformowane bele są owijane dwoma sznurkami. W układzie jezdnych maszyn jednokomorowych (oznaczone symbolem EA512-C) znajdują się tylko trzy koła napędzane silnikami hydraulicznymi. Jednostką napędową tych maszyn jest silnik firmy John Deere Tier 3-12 V DC o mocy 125 KM. Praca maszyny może się odbywać w trybie automatycznym, a zadaniem operatora jest tylko nadzоровanie jej funkcjonowania i włączanie po zakończeniu formowania beli i jej wyrzuceniu z komory roboczej.

Oferta holenderskiej firmy De Vries Cornjum B.V. obejmuje maszyny przeznaczone do zbioru ściętych roślin, które porastają tereny bagienne. Jedną nich jest prasa zwijająca stałokomorowa na podwoziu gąsienicowym, która ma zasobnik na 6 bel. Jest ona łączona z ciągnikiem na szerokich gąsienicach (ratrakiem). Do łączenia służy długi dyszel zaczepowy, dzięki któremu ciągnik przemieszcza się między wałami trzciny uformowanymi kosiarką z SB Trak Mower. Uniemożliwia to wgniatanie zbieranego materiału w miękkie i często wodniste podłoże, a tym samym ogranicza straty związane z funkcjonowaniem zespołu podbierającego prasy. Ciągnik służy do przemieszczania maszyny i zasilania silnika hydraulicznego, który napędza jej mechanizmy robocze. Komorę roboczą stanowią napędzane rolki, a beła jest owijana siatką. Wyładunek beli odbywa się po uprzednim uniesieniu przedniej części prasy, w wyniku czego szybko dostaje się ona na hydraulicznie wychylane ramię, które dostarcza ją na pierwszy podest zasobnika. W tym momencie lewa część podestu znajduje się wtedy bezpośrednio za komorą formowania beli. Zupełne przesunięcie się tego podestu w lewą stronę maszyny umożliwia wyładunek beli na jego prawą część. W następnej fazie cyklu jest przechylany pierwszy podest, z którego dwie bele zostają umieszczone w pierwszej części podestu drugiego. Natomiast jego druga część jest wtedy obrócona o 90° w kierunku ruchu roboczego maszyny. Następne obrócenie drugiej części podestu, ale w kierunku przeciwnym do pierwszego, zapewnia miejsce dla bel uformowanych w pierwszej fazie cyklu. Obrót tylnej ściany podestu o 90° w kierunku przeciwnym

Zestaw firmy De Vries Cornjum B.V. do zbioru trzciny skoszonej maszyną SB Track Mower
<https://www.tiktok.com/@loiclagric/video/7299886090457058592>

do ruchu roboczego maszyny zapewnia miejsce dla bel, które zostaną przetoczone (przez pochycenie podestu) z drugiego rzędu. Do miejsca wyładunku jest transportowane siedem bel, w tym jedna w komorze jej formowania. Wyładunek bel z maszyny odbywa się w sześciu fazach, w tym trzy to pochycenie do tyłu drugiej części podestu (po uprzednim wychyleniu do tyłu ściany tylnej), a jeden to wyrzucenie bel z komory roboczej na pierwszy podest.

W ofercie firmy Brielmaier ze Szwajcarii znajdują się stałokomorowe prasy zwijające, których układ jezdny bazuje na:

- sześciu podwójnych kołach metalowych z ostrogami,
- sześciu podwójnych kołach o budowie mieszanej: oponowe + metalowe.

Takie rozwiązania układu jezdnych tych pras wynikało z potrzeby stosowania ich na terenach podmokłych lub o dużym nachyleniu. Prasy o sześciu podwójnych kołach o budowie mieszanej są sterowane zdalnie.

Maszyny o nazwie Rondo B130 są wyposażane w kabinę, a zespoły podbierania i formowania beli zostały zapożyczony z pras zwijających KR 130 produkowanych przez firmę Krone. Można uznać, że maszyna Rondo B130 stanowi połączenie prasy KR 130 (średnica beli 120 cm, szerokość beli 120 cm) z układem jezdnym opracowanym przez firmę Brielmaier.

Samojezdna prasa Rondo B130 z mieszanym zestawem podwójnych kół podczas wyładunku beli
<https://bauernvideos.de/video/neue-brielmaier-produktlinie-fuer-feuchtwiesen-ganz-besondere-rundballenpresse/>

Warsztaty technologiczne

Na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii 11 września 2023 r. odbyły się warsztaty technologiczne pt. „Opracowanie technologii produkcji przetworów z owoców i warzyw przydatnych do produkcji w małej skali” w ramach operacji „Przetwórstwo na małą skalę szansą dla niewielkich producentów rolnych”. Dzięki wsparciu Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli w zajęciach warsztatowych prowadzonych przez pracowników Zakładu Technologii Owoców, Warzyw i Grzybów możliwość udziału mieli rolnicy z naszego województwa.

Tematyka spotkania dotyczyła napojów serwatkowych z komponentem roślinnym, napojów roślinnych jako alternatyw mleka krowiego, z uwzględnieniem ich walorów odżywczych oraz różnych metod suszenia i prozdrowotnych wartości produktów suszonych. Spotkanie w auli wykładowej, oprócz przekazania istotnych wiadomości, było okazją do dyskusji w zakresie szeroko pojętego przetwórstwa żywności. Natomiast podczas warsztatów w pracowniach technologicznych Zakładu oraz w Pracowni Gastronomicznej uczestnicy wykonali koktajle serwatkowo-owocowe i serwatkowo-warzywne – z surowców krajowych i egzotycznych, z dodatkiem preparatów białek serwatkowych. Zapoznali się z technologią produkcji napojów roślinnych, określanymi też jako

mleka roślinne, ponieważ pod względem fizycznym przypominają mleko krowie, lecz wyprodukowane są wyłącznie z surowców roślinnych. Samodzielnie przygotowane napoje poddane zostały ocenie organoleptycznej. Podczas warsztatów z suszenia uczestnicy mieli możliwość zapoznania się suszarkami różnego typu (w tym liofilizatorem) oraz spróbowania i porównania owoców, warzyw i grzybów suszonych konwekcyjnie, próżniowo i liofilizowanych. Określili ich profil smakowo-zapachowy, barwę, zdolności rehydracyjne, poziom aktywności wody, który jest jednym z najważniejszych parametrów mówiących o trwałości produktów suszonych. Każdy z warsztatów był okazją do poznania wyposażenia niezbędnego do produkcji napojów i suszów na małą skalę.

Niniejsze wydarzenie, obfitujące w praktyczne informacje podane w przystępny sposób podczas wykładów i warsztatów technologicznych, miało na celu rozpowszechnianie wśród rolników z województwa lubelskiego przetwórstwa owoców i warzyw z własnego gospodarstwa na małą skalę oraz promowanie krótkich łańcuchów dostaw. W obecnej sytuacji rynkowej ważne jest, aby producenci owoców i warzyw mieli zróżnicowany asortyment produktów świeżych oraz przetworzonych, a tym samym umieli dostosować podaż i poprawić dystrybucję, tak aby zaspokoić oczekiwania ilościowe i jakościowe konsumenta, a przy tym czerpać dodatkowe dochody z gospodarstwa.

Wrześniowe warsztaty były już kolejnymi zrealizowanymi przez Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii wraz z Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Końskowoli. We wrześniu 2022 r. odbyły się warsztaty technologiczne dotyczące produkcji kiszonek, dżemów z surowców warzywnych oraz soków NFC (not from concentrate, czyli „nie z koncentratu”), o których pisaliśmy w „Aktualnościach” nr 1/111/2023. W maju tego samego roku – warsztaty technologiczno-gastronomiczne pt. „Wykorzystanie jagnięciny i kozłęciny do przygotowania potraw”, opisane w „Aktualnościach” nr 3/109/2022. Takie spotkania stwarzają możliwość zainteresowania rolników nowymi kierunkami przetwórstwa własnych surowców rolnych pochodzenia roślinnego czy zwierzęcego oraz nawiązania kontaktów i wymiany doświadczeń.

Spotkania odbyły się w ramach projektu „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”; instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Tekst i fot. Monika Michalak-Majewska

Konkurs kulinarny dla studentów Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii

24 listopada 2023 r. odbył się finał konkursu kulinarnego, który był zorganizowany dla studentów Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii w ramach Festiwalu „Kuchnia Inspiracji”. Podczas Festiwalu kilkanaście lubelskich restauracji do swojego menu wprowadziło potrawy, których istotnym składnikiem był burak. Pojawiło się wiele nietypowych i zaskakujących dań. Ponadto odbywały się warsztaty kulinarne oraz spacer z Przewodnikami Inspiracji wiodące śladem lubelskich smaków, a także tematyczne targi, podczas których uczestnicy mogli nabyć lokalne produkty i wyroby.

Nowością tegorocznej edycji był właśnie konkurs kulinarny dla studentów Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii zaplanowany na ostatni dzień Festiwalu – na 24 listopada, który uznawany jest za Światowy Dzień Buraka. Do finału zakwalifikowano dziesięcioro studentów i studentek z kierunków: gastronomia i sztuka kulinarna, dietetyka oraz technologia żywności i żywienie człowieka, studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Rywalizowali oni w przygotowywaniu dań, których wiodącym składnikiem był motyw przewodni wydarzenia, czyli wspomniane wyżej warzywo. Podczas konkursu przygotowano dania w wersji zarówno słodkiej,

jak i wytrawnej, takie jak: sernik, muffinki, brownie, burgery, pierogi, makaron, balotyna, wellington oraz danie z kaczką.

W trakcie gotowania uczestników wspierali wiedzą oraz doświadczeniem szefowie kuchni lubelskich restauracji, które noszą tytuł Miejsc Inspiracji – Łukasz Oroń z restauracji Legendy Miasta, Łukasz Porowski z Perłowej Pijalni Piwa i Marcin Szulej z Restauracji Kulturalna. Efekty pracy studentów oceniło jury, w którego skład weszli wspomniani profesjonaliści oraz przedstawiciele Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii (dr inż. Monika Michalak-Majewska, dr inż. Maciej Nastaj, mgr inż. Patryk Siczek) oraz Urzędu Miasta Lublin z Biura Rozwoju Turystyki.

Decyzją jury nagrodzeni zostali:

- I miejsce: Joanna Wanicka – sernik z burakiem oraz polewą z białej czekolady i soku z buraka,
- II miejsce: Mikołaj Ociesa – burger z różową bułką z kotлетem z buraka i serem w panierce,
- III miejsce: Grzegorz Królik – kaczka z burakiem, gruszką, malinami i orzechami.

Otrzymali oni nagrody rzeczowe ufundowane przez Urząd Miasta Lublin, a pozostali uczestnicy – Angelika Klimek, Magda Pastusiak, Natalia Kamińska, Patrycja Kozdroń, Jakub Murat, Antonina Przepiórka, Jakub Nizio – nagrody pocieszenia z symbolami naszego miasta oraz Uniwersytetu Przyrodniczego, które wręczyli Marcin Kęćko – dyrektor Biura Rozwoju Turystyki UM Lublin oraz dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni, prorektor ds. studenckich i dydaktyki. Do gratulacji dla finalistów przyłączyły się również władze Wydziału: dziekan – prof. dr hab. Waldemar Gustaw, oraz prodziekan – dr hab. inż. Karolina Wójciak, prof. uczelni, a także jury.

Z pewnością wyróżnieniem dla wszystkich uczestników niniejszego konkursu będzie publikacja ich przepisów w folderze kulinarnym dostępnym na stronie internetowej Festiwalu, który

zostanie opracowany przez głównego organizatora – Biuro Rozwoju Turystyki UM Lublin. Dzięki temu propozycje kulinarne studentów naszego Wydziału będą mogły zainspirować nie tylko mieszkańców Lubelszczyzny.

Festiwal „Kuchnia Inspiracji” promuje tradycyjną kuchnię Lublina i regionu. Organizatorem tego kulinarnego wydarzenia jest Urząd Miasta Lublin, a w tym roku Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie był jedyną partnerską uczelnią. Festiwal odbywał się niemal przez cały listopad (3–30 listopada) i była to już II edycja tego miejskiego wydarzenia.

Monika Michalak-Majewska

Fot. Wojciech Radzki, Urząd Miasta Lublin,

Monika Michalak-Majewska

Projekt dla producentów żywności i kosmetyków

Na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii realizowany jest projekt „Rzemieślnicza produkcja żywności i kosmetyków w oparciu o naukę i praktykę” złożony przez dr inż. Monikę Michalak-Majewską w tegorocznej edycji konkursu „Społeczna odpowiedzialność nauki”. Projekt uzyskał dofinansowanie Ministerstwa Edukacji i Nauki w pełnej wnioskowanej kwocie (ponad 150 tys. zł) i będzie realizowany do końca maja 2024 r. Projekt został objęty patronatem honorowym Ministra Edukacji i Nauki oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Celem projektu jest wsparcie merytoryczne i praktyczne producentów, którzy chcą zdobyć wiedzę i doskonalić umiejętności w zakresie rzemieślniczego wytwarzania żywności i kosmetyków w oparciu o surowce tradycyjne, regionalne oraz ekologiczne, również w celu wprowadzania ich do obrotu rynkowego. Działaniami zostało objętych 60 osób z woj. lubelskiego i województw ościennych. Projekt realizowany jest w formie wykładów w wersji hybrydowej (stacjonarnej i zdalnej z wykorzystaniem platformy do e-learningu) i warsztatów (stacjonarnych) w halach półtechniki i specjalistycznych pracowniach na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii.

Projekt zakłada realizację treści z obszaru higieny i bezpieczeństwa żywności, przetwórstwa surowców pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, gastronomii – podczas warsztatów uczestnicy będą doskonalić swoje umiejętności m.in. pod okiem szefa kuchni, a także kosmetykologii – w ramach zajęć będą projektować kosmetyki oparte na składnikach naturalnych, z wykorzystaniem wiadomości z zakresu aromaterapii i ziołarstwa. Omówione zostaną również podstawowe zagadnienia z zakresu ekonomii społecznej, kwestie wprowadzania do obrotu rynkowego żywności i kosmetyków wytwarzanych metodami rzemieślniczymi oraz certyfikowanych produktów ekologicznych.

Uroczystego rozpoczęcia zajęć w ramach niniejszego projektu dokonał rektor prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk. W otwarciu

„Rzemieślnicza produkcja żywności i kosmetyków w oparciu o naukę i praktykę”

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki

w ramach programu

„Społeczna odpowiedzialność nauki II”

Umowa nr POPUL/SP/0171/2023/01 z dnia 05.07.2023 r.

Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii ul. Skromna 8, 20 – 704 Lublin

Kierownik projektu: dr inż. Monika Michalak-Majewska
(e-mail: monika.michalak@up.lublin.pl)

<https://tradycja-nauka2023.up.lublin.pl/>

Patronat honorowy:

uczestniczyli również: prof. dr hab. Waldemar Gustaw – dziekan Wydziału, dr inż. Monika Michalak-Majewska – kierownik projektu oraz mgr Grzegorz Teresiński, który tego dnia poprowadził wykład z zakresu ekonomii społecznej.

Informacje na temat realizacji zajęć przedstawiane są na bieżąco na stronie internetowej projektu, w mediach społecznościowych Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz Pracowni Gastronomicznej.

Monika Michalak-Majewska

Nowe silosy

W 2022 r. władze Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie podjęły decyzję, aby w Gospodarstwie Doświadczalnym w Uhrsku wybudować kompleks silosów zbożowych wraz z wiatą załadunkowo-rozładowniczą. Głównym założeniem tej inwestycji była poprawa jakości zboża przechowywanego w gospodarstwie. Wcześniej płody rolne były przechowywane w magazynie płaskim, który tak naprawdę jest wiatą na maszyny rolnicze. Zbiór, rozładunek oraz załadunek powodowały często problemy organizacyjne – brak ludzi do pracy, prace czasochłonne, ciągly bałagan w trakcie załadunku na samochody. Dodatkowym problemem były zmienne warunki pogodowe, które wpływały na zawilgotnienie zboża co przekładało się na jego jakość. Zmiana technologii produkcji poprzez intensyfikację zabiegów polowych spowodowała, że płodów rolnych jest znacznie więcej i pojawił się problem ze składowaniem całości w magazynie. Skutkowało to tym, że część płodów rolnych, np. nasiona rzepaku, trzeba było sprzedawać bezpośrednio po zbiorze.

Budowa silosów zbożowych w Gospodarstwie Doświadczalnym w Uhrsku ruszyła w czasie wakacji bieżącego roku, po przeprowadzonym wcześniej postępowaniu przetargowym.

Firma Agremo, która prowadziła całą inwestycję, miała za zadanie przygotowanie terenu budowy, wykonanie prac budowlanych, postawienie 4 zbiorników zbożowych (każdy może pomieścić 300 ton pszenicy), postawienie wiaty załadunkowo-rozładowniczej, pod którą znajduje się kosz przyjęciowy. Transport zboża odbywa się za pomocą podajników kubełkowych i radlerów. W listopadzie nastąpił odbiór gotowej inwestycji.

Magazynowanie zboża w silosach ma wiele zalet. Najważniejsze są parametry jakościowe zboża, które można uzyskać dzięki możliwości przesuszenia oraz przesypania zboża z jednego silosu do drugiego. Kolejną zaletą jest szybkość rozładunku (ok. 50 ton na godzinę), lepsze wykorzystanie kombajnów oraz szybszy zbiór. Porządek to brak potrzeby podsuwania zboża oraz zamiatania wiaty. Przy załadunku zboża na sprzedaż nie są potrzebne maszyny, tj. ładowarka oraz operatorzy maszyn.

Myślę, że inwestycja podczas najbliższych żniw pomoże jeszcze lepiej zorganizować prace polowe w gospodarstwie, a zgromadzone płody rolne będą mniej narażone na niekorzystne warunki w trakcie przechowywania.

*Dariusz Juszcak
kierownik Gospodarstwa Doświadczalnego w Uhrsku
Fot. Maciej Niedziółka*

XIX Lubelski Festiwal Nauki

W dniach 18–24 września 2023 r. odbył się XIX Lubelski Festiwal Nauki pod hasłem „Nauka dla przyszłości”. Głównym organizatorem tegorocznej edycji był Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, ale współtworzy ją także pozostałe lubelskie uczelnie: Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Politechnika Lubelska, Uniwersytet Medyczny, a także miasto Lublin oraz Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN i ponad 30 instytucji naukowych, badawczych i publicznych z całej Lubelszczyzny.

Lubelski Festiwal Nauki zyskuje miano jednej z największych imprez naukowych w kraju, której głównym celem jest upowszechnianie, promowanie oraz popularyzowanie wiedzy i wyników badań naukowych wśród lokalnej społeczności. W 2022 r. głównym organizatorem LFN był Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, a festiwal zwyciężył w kategorii „zespół” w prestiżowym konkursie Popularyzator Nauki organizowanym przez serwis „Nauka w Polsce” PAP przy współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki. Nagroda była ogromnym wyróżnieniem dla naszej pracy zespołowej oraz uhonorowaniem niemal 20-letniej działalności popularyzatorskiej. Pokazała także, jak wysokie są oczekiwania stawiane organizatorom LFN, stąd też z równie dużym zaangażowaniem wszystkie

lubelskie uczelnie oraz podmioty towarzyszące włączyły się w realizację tegorocznej edycji LFN.

Już dzień przed oficjalnym rozpoczęciem Lubelskiego Festiwalu Nauki miało miejsce niezwykle wydarzenie, którym było spotkanie z astronautą Sławoszem Uznańskim, reprezentującym Europejską Agencję Kosmiczną. Uroczysta inauguracja LFN odbyła się 18 września w sali widowiskowej Opery Lubelskiej, a wydarzeniu towarzyszył niezwykle spektakl przygotowany przez Teatr ITP, którego scenariusz powstał na kanwie powieści Isaaca Bashevisa Singera pt. „Sztukmistrz z Lublina”.

Nowością tegorocznej edycji była organizacja Lubelskiego Pikniku Naukowego na zakończenie festiwalu, a nie na rozpoczęcie przedsięwzięcia, jak było to dotychczas praktykowane. Piknik, podczas którego przygotowano łącznie aż 121 projektów, odbył się w hali Targów Lublin SA w sobotę 23 września. Pracownicy i studenci UP w Lublinie realizowali 12 projektów skierowanych do odbiorców z różnych grup wiekowych i cieszyły się one dużym zainteresowaniem odwiedzających. Pracownicy Biblioteki UP zachęcali na swoim stoisku do dzielenia się książkami i sadzonkami roślin, promując ideę bookcrossingu i plantcrossingu. Przedstawiciele Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu przygotowali aż 5 projektów piknikowych, w których prezentowali możliwości wykorzystania ziół i warzyw zarówno w kuchni, jak i w codziennym życiu. Można było sprawdzić swoją wiedzę dotyczącą gatunków drzew i krzewów oraz podjąć próbę rozpoznania drzewa po korze. Uczestnikom pikniku zaprezentowano imponujące ogrody Dalekiego Wschodu, ale ponieważ najskuteczniej uczymy się przez doświadczenie, była także możliwość stworzenia własnego miniogrodu w filizancie. Na stoiskach UP można było zobaczyć to, co jest niewidoczne dla oczu, i poznać tajemnice biotechnologii oraz podjąć próbę odkrycia DNA zwierząt. Najmłodsi mogli zapoznać się ze zwierzętami gospodarskimi oraz ich rolą w życiu człowieka, dla fanów fizyki przygotowano pokazy dotyczące optyki i światła, natomiast entuzjaści quizów mogli wziąć udział w zabawie przygotowanej przez studentów turystyki i rekreacji. Ogromnym zainteresowaniem cieszyło się stoisko behawiorystów zwierząt, a towarzyszący im pies o wdzięcznym imieniu Focus przyciągał wszystkich miłośników czworonogów, którzy wspólnymi siłami tworzyli szarpaki i inne zabawki dla zwierząt.

Od poniedziałku do piątku (18–22 września) na lubelskich uczelniach publicznych, a także w instytucjach współtworzących Festiwal zrealizowano 1619 projektów, w tym 138 w formie online. Statystyki dotyczące projektów festiwalowych realizowanych na uczelniach były zbliżone i przedstawiają się następująco: pracownicy i studenci UP w Lublinie byli autorami 21% projektów prezentowanych podczas tygodnia festiwalowego, nie wliczając w to projektów piknikowych; UMCS – 22%, PL – 10%, Uniw. Med – 25%, KUL – 13% oraz inne jednostki – 9%. Pracownicy i studenci UP w Lublinie przygotowali aż 335 projektów realizowanych w budynkach wydziałowych i jednostkach pozawydziałowych. Na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej przygotowano 65 projektów, a po uwzględnieniu dodatkowo zrealizowanych edycji liczba ta wzrosła do 77. Na Wydziale Inżynierii Produkcji przygotowano 63 projekty (83 z powtórzonymi edycjami). Na pozostałych wydziałach liczby

Fot. Michał Wójcik

prezentowały się następująco: Wydz. Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – 54 (81), Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii – 47 (61), Wydz. Agrobiotechnologii – 43 (70), Wydz. Biologii Środowiskowej – 34 (50), Wydz. Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu – 20 (28) oraz 9 projektów z jednostek pozawydziałowych. Dużą popularnością cieszyły się następujące projekty: „Sam robię zabawki dla kota” autorstwa dr inż. Justyny Wojtaś (w którym wzięło udział 160 uczestników); „Jakie skarby można znaleźć w lesie?” (133 uczestników) oraz „Czy bociany jedzą żaby?”, „Prawdy i mity o bocianach” (52 uczestników) – oba autorstwa dr inż. Weroniki Maślanko; „Koń jaki jest, każdy widzi – ale czy na pewno?” (103) – aut. mgr inż. Marty Mierzickiej; „Optyczne akrobacje” (97) – aut. dr hab. Marty Arczewskiej, prof. uczelni; „Rozbitkowie na pustyni” (96) – aut. dr hab. Anny Mazurek-Kusiak; „Kostne puzzle” (80) – aut. dr. Bolesława Strzałki; „Survival leśny” (80) – aut. dr. hab. inż. Przemysława Tkaczyka; „Bakterie, drożdże i pleśń w laboratorium i w praktyce” (77) oraz „Niewidoczne dla oka – ważne dla świata” (73) – oba aut. dr hab. Justyny Bohacz, prof. uczelni; „Bakterie, które leczą i żywią” (68) – aut. dr inż. Moniki Pytki; „Tajemniczy świat grzybów, nie tylko tych, które zbieramy w lesie” (60) – aut. dr hab. Beaty Zimowskiej, prof. uczelni.

Podczas uroczystego zakończenia LFN, zgodnie z tradycją, wręczono dyplomy najlepszym popularyzatorom nauki w lubelskich uczelniach publicznych. Z ramienia UP ten zaszczytny tytuł przyznano dr inż. Weronice Maślanko z Katedry Etiologii Zwierząt i Łowiectwa za przygotowanie i realizację pięciu projektów festiwalowych o łącznej liczbie edycji równej 16, w których uczestniczyło łącznie 330 osób oraz przygotowanie i realizację jednego projektu piknikowego.

Okazało się, że XIX edycja Festiwalu pobiła rekord ustanowiony w ubiegłym roku. W ramach LFN zarezerwowano blisko 40 tys. miejsc, a do tej liczby należałoby dodać osoby biorące udział w projektach niewymagających zapisów, w Lubelskim Pikniku Naukowym oraz wydarzeniach specjalnych. Podczas ostatniej

edycji zgłoszono rekordową liczbę 1758 projektów popularyzujących naukę, w których przygotowanie zaangażowało się blisko 2 tys. osób. Projekty zrealizowano podczas 3 tys. edycji trwających łącznie 3408 godzin, czyli 4,5 miesiąca, gdyby zajęcia odbywały się nieprzerwanie. Podkreślając wkład UP w Lublinie w organizację tegorocznego LFN, należy zwrócić uwagę na zaangażowanie pracowników badawczo-dydaktycznych, dydaktycznych, administracyjnych, techniczno-inżynierskich, studentów studiów I, II i III stopnia, a także członków studenckich kół naukowych i innych organizacji studenckich działających na UP. W przygotowaniu i realizacji projektów na uczelni wzięło udział 526 osób, w tym 235 to kierownicy projektów, a 291 to współorganizatorzy, w większości studenci UP. Zajęcia laboratoryjne, warsztatowe i wykładowe odbywały się w 13 różnych obiektach UP, w tym w 96 salach ćwiczeniowych i aulach. Przygotowaliśmy 18 projektów ze wstępem wolnym, bez konieczności rezerwacji miejsc, i 317 projektów z rezerwacją. W tych ostatnich udział wzięło ok. 5 tys. osób, w tym 640 miejsc pochodziło z dodatkowych edycji, stworzonych na prośbę uczestników. Łączna liczba wszystkich zrealizowanych na UP projektów (wraz z dodatkowymi edycjami) wyniosła 471!

Doceniając Państwa wysiłek i ogromne zaangażowanie w przygotowanie oraz realizację projektów festiwalowych, pragnę złożyć serdeczne podziękowania! Dziękuję władzom Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na zaufanie, okazane wsparcie oraz obecność na uroczystościach i wydarzeniach festiwalowych. Podziękowania składam także na ręce dziekanów za pomoc przy realizacji projektów na wydziałach. Na koniec gorąco dziękuję koordynatorom oraz pracownikom administracyjnym, którzy pomagali nam przy kalkulacjach, zakupach materiałów zużywalnych na potrzeby projektów, rozliczaniu i księgowaniu dofinansowań. Bez Państwa pomocy i zaangażowania nasz wspólny sukces nie byłby możliwy!

Justyna Libera

koordynator uczelni XIX edycji LFN na UP w Lublinie

Podczas zakończenia XIX LFN przemawia prorektor Adam Waśko
Fot. Justyna Libera

Pasją malowane

Irena Winiarczyk jest malarką z zamiłowania i kobietą wielu talentów, wrażliwą na sztukę. Od najmłodszych lat związana z Lublinem. Należy do Klubu Plastyka działającego przy 19 Lubelskiej Brygadzie Zmechanizowanej i do grupy twórczej Pracowni Kultury Tatarskiej w Lublinie. Warto podkreślić, że od 2000 r. jest pracownikiem Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, w tym roku obchodzi jubileusz 40-lecia pracy zawodowej. Z tej okazji w czytelni Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego zorganizowana została wystawa jej 40 prac, które można było oglądać od 13 listopada do 15 grudnia. Była to pierwsza wystawa artystki, malującej od 6 lat. Wernisaż otworzyła dr Paulina Studzińska-Jaksim, dyrektor Biblioteki Głównej UP. Na otwarciu wystawy obecna była także prorektor ds. studenckich i dydaktyki dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni. Otwarcie wystawy oraz sama wystawa cieszyły się ogromnym zainteresowaniem ze strony pracowników uczelni, studentów i znajomych.

O swojej twórczości, jej początkach, a także o tym, skąd czerpie inspiracje, artystka opowiedziała podczas przygotowań do wystawy.

Do malowania obrazów zainspirowały ją dwie prace przedstawione na ogrodzeniu Ogrodu Saskiego: „Czarna kanapa” i „Ptak-aniol”. Od tego momentu nosiła się z zamiarem, aby zacząć przygodę z malarstwem. Okazja nadarzyła się podczas rozmowy z koleżanką, która zaprosiła ją do Klubu Plastyka. W Klubie poznała grupę ludzi o tych samych zainteresowaniach, wraz z nimi brała udział w wyjazdach plenerowych. Przez pewien czas uczęszczała na warsztaty do Studenckiego Koła Sztuki prowadzone przez dr szt. Paulinę Hortyńską na UP w Lublinie, podczas których poznała różnorodne techniki malarskie, z użyciem odpowiednich materiałów.

Pierwszym obrazem stworzonym przez malarkę były „Maki”. Jej prace powstają głównie w technice olejnej, namalowanie jednego obrazu zajmuje do pół roku. Na ten proces składa się: naciągnięcie płótna, zagruntowanie, nakładanie kolejnych warstw i struktur (szpachlowanie). Często wraca do swoich obrazów, aby je udoskonalić i dokonać korekty.

Wcześniej malowała w domach kultury i na plenerach. W chwili obecnej jej stanowiskiem pracy jest jej dom. Do malowania wykorzystuje dni słoneczne i wolne od pracy zawodowej.

Malowanie jest dla niej formą odpoczynku i zapomnienia. „Pasja to iskra boża, droga do radości i wdzięczności, która daje motywację do działania i tworzenia, poznawania ludzi wrażliwych na piękno i otaczający nas świat” – mówi Irena Winiarczyk. Tematyka jej obrazów jest zróżnicowana. Maluje pejzaże, martwą naturę, widoki z elementami architektonicznymi, wizerunki świętych. W ostatnim czasie spod jej pędzla wyszły prace impresjonistyczne oraz oparte na wykorzystaniu motywów geometrycznych.

Obecnie uczęszcza na warsztaty z tradycyjnego malarstwa ukraińskiego, tzw. petrykiwki, organizowane przez Dom Kultury Bronowice.

Co malarka radzi osobom, które chciałyby rozpocząć przygodę z malarstwem? „Bez chwili zastanowienia zacząć działać, bo z samego myślenia nic nie zacznie się tworzyć”.

*Ewa Stępień, Diana Brodziak
Fot. Diana Brodziak*

Mój mały świat

4 października 2023 r. w Collegium Agronomicum II odbył się wernisaż pierwszej wystawy zdjęć przygotowanych przez Studencką Akademię Fotograficzną „SzAFir” UP w Lublinie.

Wystawa miała charakter tryptyków, a jej tytuł „Mój mały świat” został sformułowany tak, by każdy mógł zinterpretować go na swój sposób. Podczas otwarcia studenci omówili swoje fotografie, nad którymi pracowali przez całe wakacje.

W otwarciu wystawy wzięli udział rektor Krzysztof Kowalczyk oraz prorektor Urszula Kosior-Korzecka.

Red.

Fot. Maciej Niedziółka

Katarzyna Wankiewicz

Zafinansowano w ramach projektu „Biosfera i ekosystemy – wyzwanie XXI wieku” realizowanego w ramach konkursu „Inicjatywa” w ramach Programu Powszechnego Mobilizacji na lata 2022-2023

KOMITET DO SPRAW
POZYTYWU
PUBLICZNEGO

ORGANIZATOR: OŚRODEK WARSZAWSKI INSTYTUTU KULTURY
UMIĘTNOŚCI I SZKOLNICTWA WARSZAWSKIEGO
ul. Żelazna 17, 00-647 Warszawa, tel. 22 629 42 00

O pracach opowiadają: Julia Strzelecka,

Kacper Pofelski,

Katarzyna Kwiecińska

XIX Lubelski Festiwal Nauki

czytaj tekst na str. 42

